

UNIVERSITAT DE BARCELONA

**DEPARTAMENT DE TEORIA I HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ
FACULTAT DE PEDAGOGIA**

Programa de Doctorat Psicologia. Universitat de Girona
Bienni 96-98

**LA PARTICIPACIÓ SOCIAL DE LA INFÀNCIA A LA CIUTAT:
ESTUDI SOBRE L'EXPERIÈNCIA DE L'AJUNTAMENT
DE SANT FELIU DE LLOBREGAT**

Tesi doctoral presentada per:

Anna Novella Cámara

Directors de tesi:

Josep M. Puig Rovira

Jaume Trilla Bernet

Barcelona, setembre 2005

4.2 EVOLUCIÓ I CONSOLIDACIÓ DEL PROJECTE: PRINCIPIS, ACCIONS I ESTRATÈGIES PER A LA PARTICIPACIÓ (2000-2004)

El Consell d'Infants a Sant Feliu s'ha fonamentat des del convenciment teòric i pràctic que els infants són ciutadans del present i que tenen dret a participar en la construcció de la seva ciutat. La participació en el marc del Consell és un mecanisme per a l'exercici de la ciutadania, un dret i un deure dels infants com a ciutadans, un valor democràtic, un contingut i un procediment d'ensenyança i d'aprenentatge, un espai per a la convivència...

En l'apartat anterior hem presentat algunes de les accions més significatives del primer període del Consell d'Infants a Sant Feliu. Aquest primer període va suposar un repte per al Programa d'Infància. En ell, com hem descrit anteriorment, van posar-se en pràctica les primeres propostes de participació dels infants i es van establir els mecanismes principals per al funcionament del Consell. L'equip de treball implicat va fonamentar les seves actuacions educatives a partir de l'aplicació de les idees del pedagog italià i de la planificació i reflexió de la pròpia acció. A part de la implicació dels tècnics del Programa d'Infància, en aquest període va ser molt important la implicació de l'equip de govern, especialment de la persona que ocupava la regidoria d'Educació, que sempre va participar en els processos de transformació i de redefinició de l'acció.

Aquest primer període va ser l'antesala del que seria l'evolució del projecte "La ciutat dels infants" amb identitat pròpia i amb innovacions que sorgien de l'acció i de la participació del mateix Consell. Però abans d'endinsar-nos en el relat del que va ser aquest segon període, caracteritzat per la concreció i evolució del projecte, volem explicitar algun canvi dins de l'equip de treball que va ser significatiu al començament d'aquest segon període.

A partir del final del projecte "La ciutat dels infants" de la Diputació de Barcelona i del creixement dels projectes impulsats des del Programa d'Infància de l'Ajuntament de Sant Feliu, els responsables del projecte van valorar introduir algun canvi en l'equip

dinamitzador del Consell. La proposta era que l'equip central¹⁶⁶ del projecte “La participació dels infants a la ciutat” entomés la dinamització del Consell. Es va valorar la metodologia participativa que s'havia establert en el projecte a les escoles i la dinàmica de treball de l'equip central. Aquests elements van propiciar la recerca de millores en el Consell d'Infants per impulsar la participació d'aquests en la ciutat. Així, en aquest segon període es va constituir un nou equip de dinamització, el quals va establir espais d'anàlisi i deliberació sobre l'acció que van servir per planificar i redefinir la pràctica educativa. La pràctica reflexionada sobre l'acció va permetre anar innovant en el mateix procés de la intervenció educativa.

El present capítol pretén reflexionar sobre el que ha passat, sobre el que s'ha fet o s'ha intentat fer i sobre els resultats de les accions en aquest segon període del Consell d'Infants (2000-2004). Per facilitar la presentació d'aquest període i de les transformacions que es van produir al Consell d'Infants, hem organitzat els continguts en diferents apartats, que són:

- *Reformulació d'alguns principis per a l'acció.* En aquest bloc explicitarem aquells continguts de l'acció que s'han anat transformant a partir de la reflexió sobre l'acció i que en diferents ocasions s'han anat configurant com a esquemes d'acció.
- *Elements clau en el desenvolupament d'un model propi d'intervenció: diari d'investigació d'una experiència monitoritzada.* En aquests quatre anys d'evolució i consolidació del Consell d'Infants s'han desenvolupat diferents iniciatives que, mitjançant la pràctica reflexiva de l'equip dinamitzador, han configurat un model d'acció en el si de l'experiència del Consell.
- *Comentaris valoratius de la consolidació dels projecte.* L'últim bloc pretén identificar les transformacions en el si del Consell i assenyalar les accions i els elements que han afavorit la configuració d'una experiència de ciutadania participativa per part dels infants.

A continuació presentarem cada un d'aquests blocs de continguts.

¹⁶⁶ L'equip central estava format per la tècnica del Programa d'Infància i per un membre de l'equip de recerca del GREM. Aquesta parella garantia, per una banda, les relacions internes amb els diferents departaments i programes de l'Ajuntament i, per l'altra, l'aportació de metodologies participatives referents a la promoció de la participació a l'escola mitjançant les assemblees.

4.2.1 REFORMULACIÓ D'ALGUNS PRINCIPIS PER A L'ACCIÓ

A la presentació d'aquest capítol, hem esmentat d'un element característic d'aquest període: la nova configuració de l'equip dinamitzador del Consell d'Infants. Aquest equip va passar a estar format per les mateixes professionals que constituïen l'equip central del projecte de participació infantil a la ciutat. Això els va suposar establir espais de deliberació tant de l'acció que compartirien i com de les decisions pedagògiques que envolten la pràctica reflexiva. En el projecte del Consell d'Infants denominarem aquesta parella pedagògica "equip dinamitzador".

L'equip dinamitzador va planificar els espais de treball establint sessions de reflexió de la pràctica i de deliberació per a la planificació de la nova acció. Si bé el Consell d'Infants es reunia un cop al mes, l'equip dinamitzador mantenia reunions quinzenals per poder identificar els elements de la pràctica que afavorien o no la participació dels infants. Els dies que hi havia sessió amb el Consell, l'equip, prèviament, revisava algunes de les orientacions definides per a l'acció i, posteriorment, valorava l'acció. Això permetia a l'equip dinamitzador d'identificar si allò planificat havia suposat una transformació de l'acció. Queda clar, doncs, que la pràctica reflexiva era un dels elements característics d'aquest equip.

Els inicis de l'equip dinamitzador van implicar una redefinició dels principis de l'acció a partir de la reflexió conjunta del primer període i de la proposta de nous reptes que calia assolir. A continuació, presentem alguns dels elements de l'acció del Consell d'Infants que es van identificar i que van constituir les idees força per fomentar la participació infantil.

- *Negociació i establiment de significats al voltant de la participació infantil*

Un dels eixos de la reflexió era l'establiment d'un marc de referència per a la intervenció. El primer element que es va redefinir va ser els eixos teòrics del Consell d'Infants, que van passar d'un a dos.

- *Òrgan de participació infantil per excel·lència.* Fins aleshores, els tècnics del Programa d'Infància orientaven el funcionament del Consell a partir dels referents del projecte "La ciutat dels infants" de Tonucci. Per al pedagog italià, com hem recollit en el marc teòric, el Consell és un òrgan amb finalitat política des d'on es possibilita la participació infantil en el si de la ciutat i des d'on s'instrumentalitzen les opinions dels infants per transformar la ciutat. El pedagog italià manté al marge la funció educativa del Consell, que considera que està implícita en el desenvolupament de la seva funció política.

- *Experiència ciutadana on aprendre a participar participant.* La dinamitzadora externa aportava una altra perspectiva de la participació infantil. Els seus antecedents a l'hora de fomentar la participació dels infants en l'organització del grup classe i en d'altres tasques escolars mitjançant l'assemblea feien que el Consell d'Infants fos una oportunitat excel·lent per formar per a la participació i per formar una ciutadania compromesa amb un projecte compartit, com és la ciutat. Aquesta dimensió formativa potenciava la construcció de valors democràtics i l'adquisició de capacitats per a la participació social. En definitiva, es proposava que al Consell els nens i les nenes fessin coses per a la ciutat, a la vegada que aprenien l'ofici de la ciutadania i el sentit i significat que tenen les coses en la seva comunitat. A més, el Consell esdevenia un espai idoni on poder fer servir el que havien après per continuar aprenent a participar i per formar-se com a ciutadans actius i compromesos.

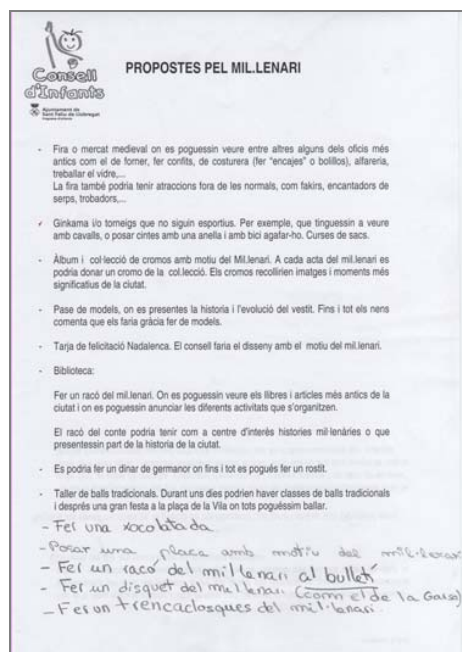
L'equip dinamitzador va posar en relació les dues perspectives per tal d'orientar la intervenció del Consell i perquè entenia que implicar-se en un òrgan de participació com aquest és una oportunitat de prendre part en un context educatiu que genera experiències comunitàries que possibiliten l'exercici de procediments i competències participatives, a la vegada que afavoreix la construcció de valors democràtics.

▪ *El logo del Consell: element d'identificació d'un òrgan de participació a la ciutat*

A partir de l'anàlisi dels elements que afavorien la formació de la identitat del Consell, es va considerar necessari incorporar el logo d'aquest òrgan a en tots aquells documents que es generessin, tant en l'àmbit intern com en l'extern.

Així, el logo es va incorporar a les cartes a les famílies, a les convocatòries i a les actes de les reunions. A més, a cada sessió es posava el logo a la porta de la sala de reunions i a l'interior es col·locaven dos cartells. Les memòries, els informes, les cartes a tècnics o qualsevol document extern havien de portar el logo.

Es tractava d'incorporar el símbol que els identificava com a grup i, alhora, promoure la imatge pública del Consell.

Document presentat a la Comissió del Mil·lenari.

▪ *Espai de reunió i recursos propis per desenvolupar les iniciatives*

A partir de diferents gestions de la tècnica del Programa d'Infància, s'aconsegueix que el Consell tingui un espai de reunions permanent i amb certes condicions per treballar. L'espai permet reunir-se en gran grup i en petits grups. En ser un espai propi, es pot posar un armari per guardar-hi material i els documents de treball.

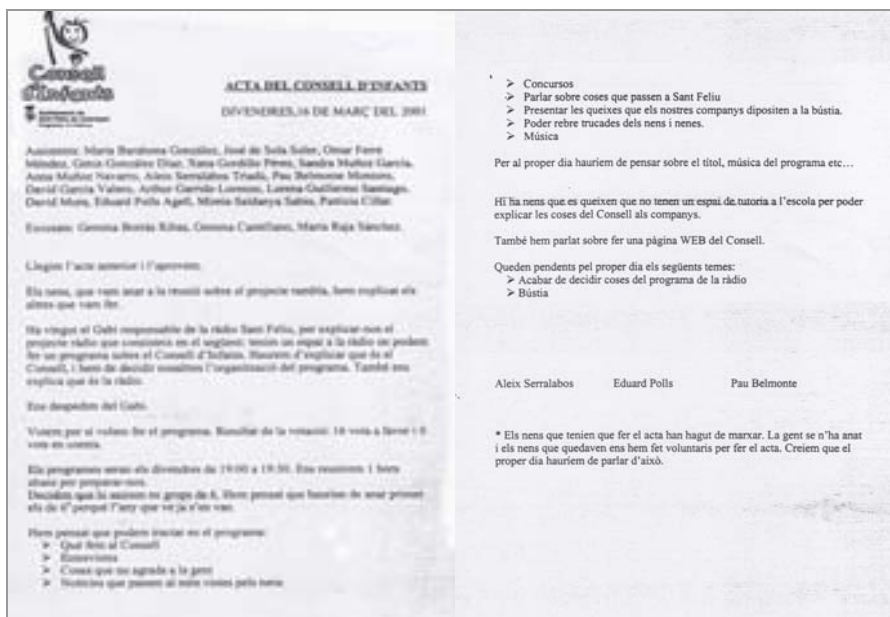
▪ *Promoure el protagonisme dels infants en la dinamització del Consell*

En el primer període del Consell, la seva dinamització era responsabilitat de l'equip dinamitzador i del Secretariat del Consell. Els representants participaven en l'anàlisi i el debat dels temes, però tenien poca implicació en l'organització de les sessions. Es considerava que n'hi havia prou amb la presència dels infants i amb les seves opinions. Entre els infants es respirava una certa actitud de passivitat i d'estar a l'expectativa de les propostes del Secretariat o de l'equip dinamitzador. El Secretariat se centralitzava en dos membres del Consell, que durant un any tenien la responsabilitat de preparar les sessions d'aquest òrgan i de representar-lo en actes públics.

L'equip dinamitzador va analitzar la figura del Secretariat del Consell i va proposar substituir-la per dos nous càrrecs, els quals implicarien que hi hagués més representats a cada sessió del Consell i tindrien un caràcter rotatiu. Es va establir que a l'inici de la constitució del Consell d'Infants es formarien grups de quatre nens i nenes, barrejant novells i experts, que al llarg de l'any ocuparien com a mínim dues vegades cada càrrec. Els grups que es van establir són:

- *El grup de direcció de la reunió.* Aquest grup era l'encarregat de preparar la reunió amb el grup dinamitzador i de dirigir-la. El moment de la preparació es va decidir que fos 30 minuts abans de l'inici de la sessió. Durant aquesta mitja hora es presentaven els temes que s'havien d'abordar, s'organitzaven d'acord amb les prioritats i urgències i, finalment, es repartien les funcions de direcció entre els infants (presentar els temes, donar la paraula, recollir idees...).
- *El grup de redacció de l'acta i representant del Consell.* Aquest grup era l'encarregat de prendre nota dels temes tractats en el transcurs de la sessió. En finalitzar la reunió, es reunien uns 30 minuts més per organitzar les idees tractades i per redactar l'acta que calia enviar als companys. També era el grup responsable de fer una proposta d'ordre de dia de la reunió següent, d'acord amb els temes pendents o dels nous temes proposats. Aquest grup, que en la sessió era el responsable de redactar l'acta a la sessió següent, també era el responsable de dirigir la reunió. Considerem que d'aquesta manera es donava continuïtat als temes tractats. A més, fins a la propera reunió, era el grup que representava el

Consell als actes i, en cas que l'equip dinamitzador tingués algun tema urgent o alguna consulta, els membres d'aquest grup eren els representants de referència.

Exemple d'acta d'una sessió del Consell d'Infants redactada i signada pel grup. Març, 2001.

Al llarg d'aquests quatre anys de pràctica reflexiva, al voltant d'aquesta proposta es van anar provant diferents opcions fins que es va trobar la més adequada.

- Pel que fa al grup de redacció de l'acta, aquest va tenir algunes dificultats perquè, després de dues hores de reunió, els infants estaven cansats; perquè trigaven molt de temps en la redacció i necessitaven un cert suport per part de l'equip dinamitzador per centrar les idees principals dels temes tractats; perquè alguns dels membres del grup no podien quedar-se després de la sessió, ja que havien de marxar fora amb la família o tenien una altra activitat. En algunes ocasions tot era molt més ràpid perquè els representants més grans i amb més experiència, prenen la iniciativa en la redacció i els representants més novells n'eren simples espectadors. Creiem, però, que aquesta tampoc no era la funció d'aquest càrrec.

Es va provar d'introduir algun element motivador, com ara un ordinador per redactar directament les actes, però no va funcionar.

Una altra variant que es va introduir va ser acordar quin membre del grup prenia nota dels temes. En acabar la reunió, l'equip dinamitzador recollia les anotacions i, a partir d'aquestes, redactava l'acta a l'ordinador.

- Pel que fa al grup de direcció, vam haver de reunir-nos a la mateixa hora que tots ja que no era possible començar mitja hora abans perquè algunes escoles acaben les classes a les cinc. El que es va fer va ser dedicar a la preparació de la

reunió els 15 minuts previs, mentre la resta de companys arribava i treballava algun altre tema.

- Finalment, l'equip dinamitzador va veure que la introducció dels càrrecs de direcció de la reunió i de redacció de l'acta havien generat una major implicació dels infants en les sessions, així com en el sentit que tenien els temes que s'abordaven. També van implicar una major capacitat d'autoorganització. A partir d'aquestes constatacions, es van introduir nous càrrecs, com per exemple, el grup d'organització de la sala, el grup encarregat del berenar i el grup de suport. La incorporació d'aquests càrrecs passaven per una proposta al Consell i per una valoració de la seva necessitat i adequació. I cada any, després de la constitució del Consell, a la segona reunió, s'analitzaven i es redefinien els càrrecs per a la formació dels grups de treball. Un cop s'havien establert els càrrecs, es distribuïen per grups i per sessions.

La introducció de càrrecs i rituals en la dinamització del Consell va promoure una dinàmica on els nens i les nenes autogestionaven el funcionament d'aquest espai de participació. I també va suposar la redefinició del paper de l'equip dinamitzador, que clarament passava de ser un conductor d'idees a ser simplement un generador i facilitador de l'escenari del Consell, on els protagonistes reals eren els infants. El protagonisme dels infants no només es basava en les seves opinions i propostes de millora, sinó també en la gestió del temps i de l'espai del Consell d'Infants. En algunes ocasions l'equip dinamitzador abandonava la sala uns minuts i el Consell funcionava de forma autònoma, planificant i estructurant les decisions. En altres ocasions, l'equip s'implicava en processos participatius i els membres gestionaven la seva participació de forma autònoma i autosuficient, a l'altura de qualsevol altre ciutadà. Més endavant, en el bloc següent, en mostrarem algun exemple.

▪ *Donar continuïtat al treball del Consell tant dins com fora de les sessions conjuntes*

Les sessions del Consell eren inicialment d'hora i mitja i, posteriorment, es van ampliar a dues hores. El volum de temes que calia treballar i el ritme per abordar-los va fer que es considerés aquesta necessitat d'ampliar el temps de treball. Amb aquesta transformació, es va introduir la de conscienciar els membres del Consell que treballen per a la ciutat sempre, tots els dies, dins i fora de les sessions del Consell. Es va fer un treball de sensibilització perquè la seva funció com a membres del Consell estigués activa sempre: quan estaven al parc, quan passejaven pels carrers, quan anaven a llençar un paper... D'alguna forma es va voler incidir més en la seva capacitat d'observació i d'anàlisi.

També es va introduir que, entre reunió i reunió, pensessin en algun tema que treballarien a la reunió següent, que portessin elaborat part d'un treball que

s'acabaria de posar en comú... La finalitat era que hi hagués continuïtat en el treball entre sessió i sessió, que després de 30 dies tinguessin present quins temes s'estaven treballant. Aquesta funció també la feia la convocatòria, on es van incorporar recordatoris del treball que havien de pensar. Val a dir que no es volia caure en la idea de deures de l'escola i sembla que es va aconseguir, perquè els infants no van fer aquesta associació.

▪ *Transformacions en el desenvolupament de les sessions del Consell*

Les sessions de treball han de caracteritzar-se per l'ús de la paraula i l'acció compromesa: els infants han de ser-ne els protagonistes. La seva opinió és important, però també ho és que prenguin part activa en el plantejament dels temes i en la recerca de solucions. També han de ser actius a l'hora d'organitzar el seu treball, per això és important que les sessions del Consell tinguin una estructura clara i, fins i tot ritualitzada, per tal de facilitar la implicació dels nens i les nenes. A continuació, comentem alguns dels aspectes que cal tenir en compte en el desenvolupament de les sessions:

- S'ha de treballar de forma relaxada i amena. A les sessions hi ha d'haver temps per relacionar-se i retrobar-se amb els altres membres del Consell. Resulta convenient introduir un descans d'uns deu minuts per afavorir l'esbarjo i per berenar. També s'ha de mirar de combinar moments per al treball individual, en petit grup i en gran grup.
- L'estructura de les sessions pot ser la següent:
 - Moment per a la preparació del treball, on cada grup desenvolupa el càrrec que té assignat, prepara alguns dels temes que s'abordaran o entre ells d'intercanvien les propostes de la feina que havien de portar feta. En aquest moment el grup de direcció del Consell dóna forma a l'ordre del dia i planifica el plantejament dels temes.
 - Moment en què s'inicia la sessió presentant els temes que s'han de tractar i aprovant l'acta de l'últim dia.
 - Moment per informar i per recollir les propostes dels companys de classe. En cas que alguna comissió o algun representant hagi assistit a algun acte, cal que informi els companys de com va anar i dels temes que s'hi van plantejar.
 - Moment per atendre petits temes que no requereixen gaire dedicació.
 - Moment per descansar, berenar i relacionar-se.
 - Moment per desenvolupar el tema central, aquell que necessita una major atenció. A vegades aquest tema coincideix amb l'encàrrec polític i de

vegades té a veure amb algun tema que ha sorgit nou, que requereix que s'analitzi i es facin propostes de transformació.

- Moment per tancar la reunió, en què hi ha una síntesi de les idees més importants que s'han tractat i es recorda els temes que s'han de treballar per a la propera reunió.
- L'equip dinamitzador ha d'anar introduint reflexions sobre els procediments que afavoreixen la participació, com per exemple, escoltar-se, centrar-se en el tema que s'està abordant, expressar-se amb claredat, sintetitzar les idees... A més, ha de felicitar el Consell per la feina feta, destacant aquells aspectes que han afavorit el treball i el resultat assolit. Amb tot, en aquelles ocasions que sigui necessari, cal que assenyali els errors i les dificultats que ha constatat.
- L'equip de direcció del Consell i el de redacció de l'acta han de tenir molt present com desenvolupar el càrrec. És una acció important per veure el treball del Consell des d'un altre costat, on es percep la implicació dels companys i el compromís en el tractament dels temes. En l'exercici d'aquests dos càrrecs es desenvolupen competències per a la participació, per aprendre a participar organitzant la participació.
- La planificació de les accions en el si del Consell han de suposar l'explicitació del sentit i la finalitat per assolir un compromís i l'exercici de les responsabilitats.

Exemplificació de l'organització d'una sessió de treball del Consell d'Infants. Abril, 2002 .

- Dins del Consell hi ha d'haver moments per a la reflexió sobre el funcionament d'aquest òrgan i del treball que du a terme. La valoració de la feina i la reflexió sobre la forma de participar permet prendre consciència dels elements que afavoreixen o dificulten l'assoliment dels objectius proposats.

▪ *Potenciar la funció de representant*

En els espais de deliberació, l'equip dinamitzador considera que una de les funcions clares dels membres del Consell és exercir la seva funció de representant i, per tant, d'estar en contacte amb els infants que els han escollit. Ja des dels orígens del projecte a les escoles "La participació dels infants a la ciutat", una de les idees era promoure l'espai de les assemblees a les aules. Aquesta idea es va intentar promoure entre els tutors, però no va tenir l'efecte esperat. El que sí que es va aconseguir, sobretot en els dos primers anys d'aquesta iniciativa, era que en el grup classe es donés un espai abans i després de les sessions perquè els representants informessin sobre els temes tractats al Consell i recollissin les demandes i els suggeriments dels seus companys. També es va dedicar una zona de les cartelleres de les aules de cinquè i sisè per penjar les informacions del Consell: les actes, alguns dels treballs fets, les cartes enviades a regidors i polítics...

Hem de dir que aquest espai per exercir la funció de representant no es va garantir per igual a totes les aules, ja que depenia molt de la sensibilització i disposició del tutor o de la tutora responsable del grup classe. Vam trigar força temps a saber que no se'ls facilitava aquest espai. Els pares dels infants van ser qui ens van informar d'aquest fet en una reunió. Fins i tot, vam tenir un cas d'una nena que va decidir deixar el Consell perquè creia que no feia bé la seva funció de representant ja que no informava els companys i no recollia les sol·licituds d'aquests. A partir d'aquest cas vam exigir menys responsabilitats als representants en el seu grup classe i, en situacions concretes, vam ser més exigents en aquells grups classe on teníem el suport dels tutors. També vam buscar la forma per reforçar el sentit i significat d'aquests espais amb els tutors, els directors i la inspecció.

Amb la finalitat de potenciar la funció de representació, en el desenvolupament dels encàrrecs polítics que rebia el Consell, es va incorporar sempre una consulta als companys de cinquè i sisè, mitjançant una enquesta o la recollida de les seves opinions.

▪ *Extensió de la participació a altres infants de la ciutat*

Una de les crítiques que es pot fer al Consell d'Infants és que promou la participació d'un nombre reduït i determinat d'infants i, per tant, la seva incidència és mínima. Aquesta era una qüestió que preocupava els tècnics del Programa d'Infància i l'equip dinamitzador, els quals van analitzar què es podia fer per donar més ressò al Consell. Aquesta preocupació també es va traslladar al Consell per veure quina era la resposta que donaven els infants. Aquests coincidien en la identificació del problema: veien que només els seus companys de classe els feien arribar propostes i la resta d'infants ni tan sols coneixien l'existència d'aquest òrgan. Aquest últim

aspecte els preocupava, perquè si no sabien que existia, no podien fer arribar les seves propostes.

A partir d'aquesta constatació, es va destinar alguna sessió a proposar formes per implicar més infants en el treball del Consell. La implicació es podia aconseguir mitjançant: canals per informar dels temes que treballaven; vies per recollir les seves preocupacions, propostes o crítiques; espais per consultar la seva opinió sobre els temes tractats; convocatòries a alguna activitat organitzada pel Consell o organitzada pels infants de la ciutat... Així, el curs 2000-2001, es van anar suggerint diferents mecanismes per potenciar la participació d'altres infants en la construcció d'una ciutat més propera a tota la ciutadania. El resultat d'aquest treball va ser la incorporació dels següents mecanismes de participació infantil:

- *Un programa de ràdio*

L'equip dinamitzador va gestionar la proposta dels infants d'utilitzar la ràdio com a mitjà de difusió del treball i la va presentar al responsable de Ràdio Sant Feliu. Aquest, a partir de les converses mantingudes, va demanar entrevistar-se amb el Consell per proposar-li un espai. Els infants van acceptar i van planificar l'espai radiofònic. A continuació reproduïm la carta que van enviar per donar resposta a l'ofertament, on es veu la línia que volien donar al programa. També reproduïm el cartell que van dissenyar per difondre el programa. Aquest cartell es va penjar a les aules, a les portes de les escoles i a la Biblioteca de Sant Feliu.

Benvolgut Gabi 16/03/01

El Consell ha decidit fer el programa de ràdio. El dia que proposem és el divendres. Encara no sabem amb quina freqüència volem fer-lo: estem dubtant entre un cop o dos al mes. Els temes que podem tractar són:

- Explicar el que fem en el Consell.
- Presentar propostes.
- Parlar de temes d'interès.
- Entrevistar algun regidor de l'Ajuntament relacionat amb el tema que estem treballant.
- Abordar les coses que no agraden a la ciutadania.
- Presentar les queixes que els nostres companys ens deixen a la bústia.
- Parlar de notícies i coses que passen a Sant Feliu.
- Fer un concurs i posar música.
- Crear un espai per fer preguntes per telèfon.

Hem pensat que l'hora bona per sortir en antena seria a les 19.30. Abans ens trobarem per treballar.

Encara ens queden algunes coses per decidir. Ja t'informarem.

Atentament, Els representants del Consell d'Infants

En el moment d'estrenar el programa, l'emissora es va espatllar. Vam estar dos mesos pendents de la reparació i només va ser possible emetre dos programes

perquè després va coincidir amb les vacances d'estiu. Els dos programes els van servir per adonar-se que no era tan fàcil com s'imaginaven, que la ràdio requeria preparació i estar molt atens ja que calia respondre amb immediatesa les preguntes de les trucades. A la primera reunió de després de les vacances es va fer una valoració conjunta del programa i es va decidir no continuar-lo atès el volum de feina que implicava i la dedicació que els requeria.

L'equip dinamitzador coincidia amb la valoració dels infants i, tot que l'objectiu era adequat, vam creure que era una acció que superava els infants, que els generava massa neguits i tensions i que suposava massa responsabilitat i dedicació.

Hi va haver una segona experiència de participació del Consell en un programa de ràdio, però en aquest cas tenia altres finalitats, la proposta era tancada i el programa estava conduït.

Es demanava que participessin en el programa Un Petit Món Gran, un espai pensat per analitzar temes d'actualitat des d'una perspectiva intergeneracional, on els adults i la gent gran donaven la seva visió de les notícies. El Consell va acceptar la proposta i hi va participar en petits grups. En una segona temporada van ser exmembres del Consell els qui hi van continuar vinculats.

- *La bústia del Consell a les escoles de Sant Feliu per recollir l'opinió d'altres nens i nenes que no eren de cinquè i sisè. Atesa la rellevància d'aquesta acció, més endavant la descriurem amb més detall.*
- *La pàgina web del Consell d'Infants*

Va ser una proposta que va sorgir del mateix Consell i que es va posar en marxa una vegada les bústies estaven en funcionament. Els nens i les nenes van fer una proposta dels continguts que hi havia d'haver. Van fer un treball molt interessant i, al final, van haver de renunciar a un tipus de pàgina que pretenia tenir fòrum, jocs, música... per fer una pàgina que es pogués mantenir i que donés a conèixer el treball del Consell i recollís les propostes dels infants de Sant Feliu. El disseny de la pàgina va rebre el suport del tècnic d'Informàtica de l'Ajuntament i al Consell es

va crear una comissió per garantir el seguiment i el manteniment dels continguts de la pàgina.

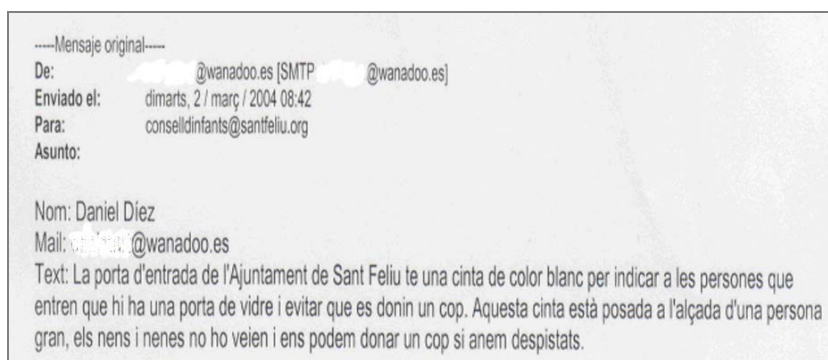

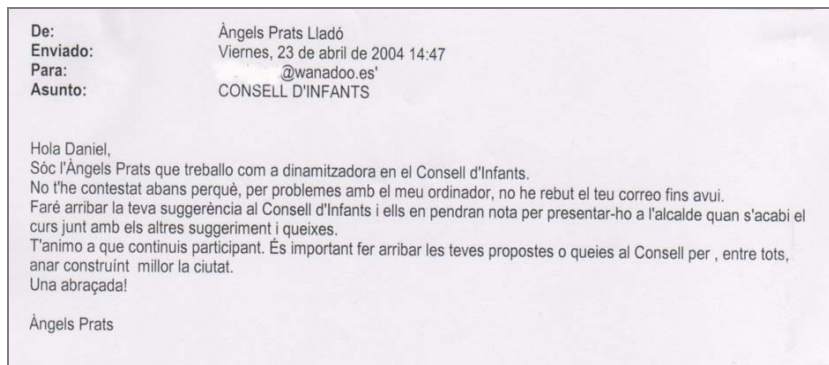
Proposta de continguts per a la pàgina web i diferents pàgines de la web del Consell.

Durant un parell d'anys, va ser un projecte molt actiu. Es va fer una presentació pública a les famílies i als membres de l'equip de govern. Es va incorporar en el llibret del projecte de les escoles "La participació dels infants" per donar-lo a conèixer entre els nens i les nenes de cinquè. Ens consta que algun mestre d'informàtica utilitza aquesta pàgina per treballar amb els alumnes. Però, després del gran impuls inicial, gràcies també a un representant que hi estava molt interessat, aquesta iniciativa va decaure. La manca de temps i de personal per al manteniment fa que la pàgina no s'actualitzi amb la freqüència que caldria.

Mitjançant el correu de la pàgina web, es van rebre alguns missatges de nens i nenes que feien arribar les seves propostes i d'alguns adults que s'interessava per conèixer el funcionament del Consell. El tractament d'aquests missatges va ser com els que es donava als de la bústia, però s'ha de reconèixer que el Consell no va poder atendre amb prou rapidesa els correus.

A continuació, mostrem un dels missatges que van arribar i la resposta que va donar la dinamitzadora.

Aquests mecanismes van aconseguir estendre la participació dels infants més enllà dels 22 nens i nenes del Consell, sense oblidar la implicació i participació dels companys de cinquè i sisè dels representants que hem assenyalat anteriorment.

- *La constitució del Consell pot coincidir amb la celebració del Dia Universal dels Drets dels Infants*

Es proposa relacionar aquests dos actes com un reconeixement del treball del Consell i del treball actiu dels infants per exercir els seus drets civils. L'acte de la constitució ha de ser un dia per als infants i per això s'ha de buscar la forma perquè els nens i les nenes que ho desitgin hi participin. Fins aleshores, a aquest acte assistien pares i mares, familiars, tutors i tècnics, però no els infants en general. Per tal d'implicar-hi la població infantil, al novembre del 2001, es van fer unes invitacions per als nens i les nenes de cinquè i sisè i uns cartells per penjar a les entrades de les escoles i en altres llocs públics. A aquest acte de celebració es va incorporar una festa a la plaça de la Vila, en què van participar els diferents grups tradicionals de la ciutat.

- *Donar a conèixer el Consell d'Infants entre la població infantil i adulta de Sant Feliu*

El Consell d'Infants cada vegada era més conegut entre els infants, però malauradament la població en general no el coneixia. Una de les possibilitats per donar-lo a conèixer era promoure i difondre el Consell d'Infants en els diferents actes relacionats amb la infància, com ara la nit de reis o el Dia Universal dels Drets dels Infants, donant-li un cert protagonisme. Es va valorar la possibilitat que el Consell d'Infants participés en alguna reunió de la Xarxa d'Atenció a la Infància perquè els professionals de Sant Feliu que treballen amb aquest col·lectiu i amb les seves famílies coneguessin el treball i el funcionament del Consell. També es va valorar fer una major difusió del treball que fan els nens i les nenes entre els diferents departaments i programes de l'Ajuntament.

Aquestes idees van sorgir en diferents espais deliberatius del grup dinamitzador i, a partir de la pràctica reflexiva, es van anar identificant els elements que podien incorporar-se a l'acció del Consell per tal d'afavorir la participació dels infants i el seu exercici de ciutadania.

4.2.2 ELEMENTS CLAU EN EL DESENVOLUPAMENT D'UN MODEL D'INTERVENCIÓ: DIARI D'INVESTIGACIÓ D'UNA EXPERIÈNCIA MONOTORITZADA

Durant aquest segon període hi va haver transformacions importants pel que fa als continguts que donaven sentit al treball del Consell, no només en relació amb la quantitat de temes abordats, sinó amb la seva procedència i amb la seva diversitat.

A partir del treball desenvolupat en el primer període, el Consell es va anar donant a conèixer entre els diferents departaments i programes de l'Ajuntament. Aquest fet es va veure afavorit perquè l'equip govern havia fet una aposta clara per promoure processos de participació ciutadana en temes de disseny de la ciutat. Aquests dos elements van fer que el Consell estigués implicat en diferents processos consultius adreçats a la ciutadania. Per tant, durant aquest període, hi va haver un increment de les peticions de col·laboració del Consell en diferents espais de participació per tal de tenir en compte les opinions dels infants.

Per altra banda, aquest augment de les propostes de participació i les innovacions incorporades en la dinamització del Consell van suposar que aquest òrgan ampliés la diversitat de formes de participar (participació simple, consultiva, projectiva i metaparticipació) i desenvolupés totes les funcions que tenia assignades.

Finalment, cal assenyalar que en aquest període hi va haver accions que s'han integrat a la dinàmica del Consell. Aquestes s'han sistematitzat i ritualitzat i formen part d'una proposta estable d'aportacions i col·laboracions anuals del Consell.

En aquest bloc de continguts pretenem presentar algunes de les accions desenvolupades pel Consell, en les quals s'han incorporant transformacions per potenciar la participació dels infants a partir del dia a dia del Consell i de la pràctica reflexiva de l'equip dinamitzador. Per fer-ho, hem seleccionat algunes de les accions més significatives d'entre totes les accions desenvolupades en aquests quatre anys per part del Consell d'Infants. A la taula següent, es presenta de forma abreujada la memòria de cada any d'aquest període.

Curs 2000-2001	Curs 2001-2002	Curs 2002-2003	Curs 2003-2004
Participació en el consell ciutadà per remodelar la Rambla: l'Ajuntament va convidar el Consell, juntament amb l'Associació de Veïns, perquè fes propostes per al projecte d'allargar la Rambla. Programa de ràdio L'Hora dels Infants per difondre entre els nens i les nenes de Sant Feliu què és el Consell d'Infants i contestar les seves preguntes. Incorporació de la bústia del Consell a les escoles: - Disseny de la bústia. - Presentació a les aules. - Treball dels temes que hi arriben. Proposta de la pàgina web del Consell. Revisió de l'informe de l'Estudi sobre els espais de joc a Sant Feliu. Planificació del desenvolupament de l'encàrrec Estudi dels itineraris escolars.	Participació en el consell ciutadà per convertir el carrer Joan Maragall en zona per a vianants. Participació en el "Sant Feliu, ciutat en congrés". Participació en la Comissió del Mil·lenari de Sant Feliu: - Organització del sopar medieval. Entrevista a la revista <i>Protagonistes, ja!</i> Disseny de la pàgina web del Consell d'Infants: - Informació a les aules i distribució de cartells. - Presentació pública per als pares i l'alcalde. Lliurament a l'alcalde del treball de la bústia. Participació d'un representant del Consell en el Consell Municipal de Salut. Projecte encarregat des de l'alcaldia: Estudi dels itineraris escolars: - Setmana de la Mobilitat. - Visita dels tècnics d'Urbanisme i del senyor Ole Thorson, tècnic d'Intra, al Consell per planificar l'Estudi dels itineraris. - Comissió de l'Estudi dels itineraris. - Treball de camp. - Elaboració de l'informe. - Presentació de l'informe. Va ser un treball transversal entre els tècnics de Mobilitat, Via Pública i Infància.	Participació en la fase final del "Sant Feliu, ciutat en congrés". Participació com a jurat del concurs de literatura infantil El Banyetes. Participació en la manifestació contra el militarisme i la guerra a l'Iraq. Presentació del projecte dels itineraris durant la Setmana de la Mobilitat. Presentació del Consell a la II Jornada de la Xarxa d'Atenció a la Infància. Anàlisi del reglament de règim intern del Consell d'Infants. Planificació del desenvolupament de l'encàrrec Els espais de lleure i d'oci per als infants i adolescents de dotze a setze anys.	Treball sobre com millorar la celebració del Nadal a Sant Feliu: - Valoració de les festes de Nadal. - Carta amb la valoració i les propostes. - Entrevista amb el regidor de Cultura. Sol·licitud de participació del Consell a la reunió de famílies. Aprovació del reglament de règim intern del Consell d'Infants. Participació del Consell a la III Jornada de la Xarxa d'Atenció a la Infància. Què pensem dels serveis d'atenció a la infància (escoles, espais i metges) de Sant Feliu? Presentació del Consell d'Infants al Fòrum Barcelona 2004. Projecte encarregat des de l'alcaldia: Els espais de lleure i d'oci per als infants i adolescents de dotze a setze anys.
		Col·laboració amb Normalització Lingüística: - Selecció de pel·lícules per a les Jornades de Tardor de la Infància i les Famílies. Participació com a jurat del concurs de disfresses de carnestoltes. Inauguració del Firajoc.	
	Treball de la bústia - pàgina web: - Tractament de les propostes, de les queixes i dels suggeriments. Col·laboració amb el Consell de la Dona. Carta a l'agressor. Participació en el programa de ràdio Un Petit Món Gran.		
Col·laboració del Consell d'Infants a la quarta sessió del projecte de participació. Preparació i celebració de l'acte de constitució: - Redacció de la memòria, deliberació sobre el tema que calia tractar al manifest, preparació de l'informe i redacció del comiat i la benvinguda dels companys. Participació en la nit de reis donant-los la benvinguda a la plaça de la Vila.			

Temes que ha abordat el Consell en el període 2001-2004. N'hi ha alguns que han esdevingut accions estables.

A continuació esmentarem els elements que considerem clau en el marc del Consell d'Infants:

- L'acte de constitució del Consell d'Infants: el sentit i significat del Consell d'Infants per a la ciutat i la ciutadania.
- A la primera sessió ens coneixem i redefinim el projecte que compartim.
- Comencem a treballar organitzant-nos i planificant el treball: traspàs de rituals i formes de participació a les sessions del Consell.
- El treball del Consell a partir d'una proposta o denúncia que li arriba: anàlisi, desenvolupament, seguiment i transformació.
- La bústia del Consell d'Infants: recurs educatiu per implicar altres infants en el treball del Consell d'Infants.
- L'encàrrec polític esdevé una experiència de participació projectiva: del treball d'identificació dels infants a l'execució política de les propostes de millora.
- L'opinió dels infants en altres espais de participació.
- Les reunions amb les famílies.

L'acte de constitució del Consell d'Infants: el sentit i significat del Consell d'Infants per a la ciutat i la ciutadania

La constitució és l'acte públic de formació d'un nou grup d'infants que durant un any continuaran treballant per transformar la ciutat des de la seva mirada. Aquesta formació de grup suposa la renovació de la meitat dels membres del Consell, que cedeixen el seu lloc perquè altres infants participin en la construcció de la ciutat.

Una anàlisi del conjunt de significats que té aquest acte de constitució del Consell d'infants ens porta a identificar els aspectes següents:

- *Acte on el Consell presenta el treball que ha fet des que es va constituir. És un espai on el Consell ha de retre compte de la feina feta i ha de presentar públicament, a la ciutadania i a l'equip de govern, els temes en què han estat treballant.*

- *Acte on es reconeix i agraeix públicament la feina feta pel Consell.*

- *Acte on s'acomiada la meitat dels membres del Consell.* Abans d'incorporar nous membres hi ha tot un ritual de comiat dels infants que fa dos anys que treballen per a la ciutat. És una part de l'acte que implica el reconeixement de tot allò que han fet per a la seva ciutat durant els dos anys que han format part del Consell. Se'ls agraeix públicament el compromís que han pres com a ciutadans per fer possible una ciutat millor per a tots i totes. I se'ls demana que continuïn participant en la ciutat des dels diferents espais en què estan implicats.

- *Acte on es forma el nou grup d'infants que continuarà treballant.* L'entrada dels 12 nous representants, que es van presentar per formar part del Consell i que van ser escollits pels seus companys de classe, és un ritual que consisteix a prendre el relleu dels representants que deixen aquest òrgan i a donar continuïtat al seu treball. També és una manifestació de la confiança que es diposita en els infants, en les seves capacitats de participar i d'implicar-se en el projecte de ciutat. I, a més, aquest acte serveix per tranquil·litzar els nous membres, ja que la feina que han de fer no la faran en solitari, sinó que la resta de companys els ajudaran i aprendran a participar participant.

- *Acte on es renova el compromís polític* de tenir en compte les propostes i aportacions del Consell d'Infants per transformar la ciutat. Aquest acte és una mostra pública que per a la ciutat de Sant Feliu els infants tenen veu com a ciutadans. En aquest acte, els polítics renoven el seu compromís d'escoltar els infants i de dur a terme actuacions a partir de les seves opinions. També es proposen fer actuacions conjuntament, el Consell d'Infants i l'equip de govern, per tal de poder fer una ciutat a l'altura de tota la ciutadania i on les necessitats de tothom estiguin garantides.

La constitució del Consell d'Infants se celebra a la Sala de Plens de l'Ajuntament. Aquest és un dels espais on tenen lloc els principals exercicis de participació ciutadana i on es prenen les principals decisions polítiques que organitzen i planifiquen la ciutat. Fins ara, s'hi han celebrat vuit actes de constitució. En aquest segon període, les transformacions que es van incorporar van ser:

- *Acte públic obert a tota la ciutadania, especialment als infants*

Fins aleshores, l'acte no tenia gaire afluència de públic i hi assistien majoritàriament adults que eren els familiars o els tutors dels representants. Si hi havia algun infant era perquè era familiar d'algun dels membres del Consell. Es va prendre consciència que a l'acte només es convidava els familiars directes i els tutors i, per tant, s'excloïa la

participació de la població infantil: s'havia constituït un òrgan de participació dels infants sense tenir-los en compte.

La transformació va consistir a informar els infants de l'acte i a convidar-los-hi com a protagonistes principals. Es van elaborar unes invitacions que es van repartir principalment a les aules de cinquè i sisè i es van penjar cartells que anunciaven la celebració d'aquest acte. A partir d'aquesta millora, la Sala de Plens es va omplir de nens i nenes i la transcendència del Consell d'Infants no va quedar reduïda únicament als adults de referència dels infants.

- *Acte de celebració del Dia Universal dels Drets dels Infants*

La constitució del Consell d'Infants s'ha celebrat en tres períodes de l'any diferents: abril, desembre i novembre. Valorant l'adequació del moment per renovar el Consell,

es va proposar que a la ciutat se celebrés el Dia Universal dels Drets dels Infants a partir de l'acte de renovació del Consell.

Considerem que la incorporació d'aquest element va ser molt positiu, ja que no només es tractava de l'acte formal de renovació del Consell, sinó de la festa de la infància. Així, quan s'acaba l'acte de constitució, hi ha una festa a la plaça de la Vila en què participen totes les colles i tots els grups d'animació de la ciutat (castellers, diables, bastoners...). Tot plegat fa que l'acte de constitució sigui més significatiu.

- *Acte on s'incorpora l'Audiència Pública*

El dia de la constitució ha de ser un espai per presentar la feina feta, tant pel que fa a l'evolució del treball encarregat per l'Ajuntament com pel que fa a altres temes tractats pel Consell. Així doncs, en el moment de la renovació del Consell, hi ha una part dedicada a la presentació de la feina feta.

Ara analitzarem com és el procés de preparació de la constitució i com es desenvolupa aquest acte.

▪ *Preparatius previs al dia de la constitució*

Aquest preparatius, iniciats un mes abans de la sessió del 20 de novembre, van implicar un treball extern al Consell per part de l'equip dinamitzador i un treball intern del Consell per part dels representants. A continuació presentem els preparatius que suposa l'acte de constitució per a cada un d'aquests agents.

a) Treball extern al Consell per part de l'equip dinamitzador

- *Informació a les famílies dels infants escollits.* Es fa arribar una carta a les famílies dels nens i les nenes de cinquè que han estat escollits representants pels seus companys. Amb la carta se les convida a l'acte de constitució i se'ls ofereix un telèfon de referència per a qualsevol qüestió.

Benvolgut pare i benvolguda mare,

En primer lloc, volem felicitar-vos, ja que el mes de novembre passat el vostre fill o la vostra filla va ser escollit/ida pels companys de classe per ser regidor/ra del Consell d'Infants de Sant Feliu.

Com probablement ja sabeu, l'elecció del vostre fill o de la vostra filla ha estat l'últim pas d'un projecte sobre participació infantil fet a les escoles.

Aquest projecte es fonamenta en un treball d'educació en valors que té dues finalitats:

- Promoure la participació dels infants a la seva ciutat.
- Donar eines als infants per implicar-se en la vida de la seva ciutat de forma activa i conseqüent.

Convençuts de la importància que té l'opinió dels nostres infants en la construcció de la nostra ciutat, us convidem el proper **dijous dia 16 de desembre, a les 17.30** a la Sala de Plens de l'Ajuntament a un acte on es donarà la benvinguda als nens i nenes que entren al Consell. En aquesta celebració, els nens i les nenes estaran acompanyats per l'actual Consell i pel consistori adult.

Fins aleshores, us saluda molt cordialment.

Esther Hachuel Fernández
Regidora d'Educació i Infància

Sant Feliu de Llobregat, 9 de novembre de 1999

Carta enviada a les famílies per comunicar-los que el seu fill o la seva filla entrava a formar part del Consell

- *Preparació de l'acte de constitució amb la Secretaria de l'alcaldia.* L'alcalde té la data reservada any rere any, però s'invita a l'acte la resta del consistori i de tècnics. La dinamitzadora vinculada a l'Ajuntament s'encarrega de fer el seguiment d'aquells tècnics que han de donar resposta a alguns dels temes proposats pels infants i també vetlla perquè l'alcalde retorni la informació sol·licitada pel Consell i li encarregui un projecte perquè els infants puguin donar el seu punt de vista sobre un tema.
- Es fa el seguiment de l'edició de la invitació per als nens i les nenes de cinquè i sisè.

- Es contacta amb les colles i altres grups d'animació de Sant Feliu per recordar-los que estan convidats a celebrar a la plaça de la Vila el Dia Universal dels Drets dels Infants.

b) Treball intern del Consell per part dels representants

A la sessió del Consell del mes de novembre es va preparar l'acte de constitució del Consell d'Infants. Aquesta sessió de preparació és una de les més significatives i especials, principalment per dos motius:

- *El primer motiu fa referència al fet que és una sessió que se centra en la revisió de tot el que s'ha fet durant l'any. Fer memòria de tot el que han treballat per a la seva ciutat suposa un exercici de reflexió de tots aquells temes que han tractat, de totes les accions en què s'han implicat i totes les actuacions que han portat a terme. A la vegada, quan es fa la llista dels aspectes que han abordat i expliquen breument en què han consistit prenen consciència del volum de feina que han fet.*

Durant tot l'any el Consell treballa i resol el dia a dia. I, encara que a les actes i a les sessions es fa referència als temes tractats, no es manté la idea de conjunt i globalitat. Cal recordar, a més, que les sessions són mensuals i estan molt espaciades en el temps i que poden quedar eclipsades per altres activitats. El fet de repassar-ho tot i visualitzar el conjunt del que han fet els omple de satisfacció. A la vegada, no ho negarem, hi pot haver la sensació que hi ha algun tema que ha quedat penjat o al qual no s'ha pogut dedicar més temps. Amb el pas dels anys, l'equip dinamitzador ha intentat evitar que això passi i ha procurat que els consells puguin començar i acabar les feines encomanades. Això suposa "controlar" les peticions de col·laboració que arriben al Consell i no sobredimensionar els temes que s'hi aborden. Aquest punt és un aspecte molt important.

- *El segon motiu fa referència a les sensacions que experimenten els nens i les nenes que a partir del dia de la constitució deixen d'estar vinculats al Consell. Els membres que s'hi han implicat de manera intensa i compromesa manifesten que ho trobaran a faltar. Cada edició, hi ha uns tres o quatre representants que demanen continuar fent coses per a la seva ciutat. En les primeres edicions del Consell, el regidor d'Educació i l'alcalde es van reunir amb els infants que marxaven i els van manifestar que estudiarien les possibilitats d'implicació. Els anys 2002 i 2003, els membres que van manifestar que volien continuar-hi vinculats ho van fer mitjançant el programa radiofònic Un Petit Món Gran, de Ràdio de Sant Feliu. Al novembre del 2004, hi va haver un grupet de cinc representants (quatre*

noies i un noi) que van organitzar-se per col·laborar amb el Consell i van constituir un grup de suport a aquest òrgan.

A la sessió de novembre principalment es preparen els continguts següents, que són primordials per a l'acte de constitució del Consell d'Infants:

- Confecció de la memòria.
- Redacció del manifest.
- Preparació del comiat i la benvinguda dels companys.
- Valoració de l'estat en què es troba l'encàrrec polític rebut.

A la sessió, els nens i les nenes porten dels continguts pensats o redactats de casa. A la sessió anterior del Consell, al mes d'octubre, a la recta final de la reunió s'elabora la llista dels temes tractats durant el curs i es reparteixen entre els representants perquè per a la propera reunió els portin més o menys redactats i pensats per poder-los treballar conjuntament a la sessió de novembre. També es decideix el tema del manifest perquè puguin redactar la seva aportació a casa.

Per preparar tots aquests documents, gran part de la sessió de novembre es desenvolupa en petit grup. Els grups es formen a partir dels temes que formen part de la memòria. Cada grup desenvolupa un o dos temes, segons l'aportació individual de cada representant. Un grup prepara la benvinguda dels nous representants i un altre grup, format pels representants que es queden, prepara el comiat d'aquells que ja fa dos anys que formen part del Consell.

Finalment, els nens i les nenes que ja han participat en algun altre acte de constitució l'expliquen als seus companys amb l'ajuda de l'equip dinamitzador. Durant aquesta preparació, es decideixen els membres encarregats de presentar els diferents temes.

L'equip dinamitzador recull tota la informació elaborada pels nens i les nenes per introduir-la a l'ordinador i tenir-la preparada per al dia de la constitució.

La sessió de novembre s'acaba, però no la preparació de la sessió, per la qual cosa es convoca els membres a la Sala de Plens de l'Ajuntament una hora abans de l'acte per tal d'ultimar-ne els preparatius.

▪ *Moments previs a l'acte de la constitució del Consell d'Infants*

El Consell d'Infants es troba a la Sala de Plens una hora abans que s'iniciï l'acte per poder preparar el desenvolupament de la sessió. El primer que es fa és repartir la

documentació que s'ha preparat a la sessió de novembre i aprovar-la. D'aquesta manera es garanteix que s'hi recull el que realment van expressar els membres del Consell. Aquest aspecte és important, ja que durant l'acte es lliura una còpia de cada document a l'alcalde.

A continuació, es repassen els diferents moments de l'acte perquè els representants coneguin el desenvolupament de la sessió i puguin identificar en quin moment intervé cada membre. Es tracta que els nens i les nenes identifiquin els diferents moments de l'acte de constitució i el significat que tenen.

Els infants es divideixen en grups, segons el tipus d'intervenció que han de fer i s'organitzen: rellegeixen el text, es reparteixen els fragments i fan un petit assaig de la seva part. Passats uns minuts, seuen als seients dels representants polítics. En un costat hi ha els representants que deixaran el Consell i, a l'altre, els representants que s'hi quedaran un any més. Tot seguit es fa un assaig general de l'acte. Es repassa tot una altra vegada, però en aquesta ocasió, a diferència de l'anterior, es fa des de l'acció, amb els continguts concrets que s'han de presentar. La dinamitzadora enumera cada un dels punts de l'acte, tal com ho farà l'alcalde, i va passant la paraula als representants. Aquests van memoritzant darrere de qui els toca intervenir, van perdent la por de parlar en públic i van familiaritzant-se amb el micròfon.

Durant aquests moments previs a la sessió, els infants estan molt neguitosos i tenen por d'equivocar-se. Després de vuit sessions de constitució, considerem que, per als nens i les nenes, aquests moments per familiaritzar-se amb la Sala i amb l'esdeveniment són molt importants, ja que els donen seguretat i confiança en ells mateixos.

Els nens i les nenes són molt conscients de la rellevància d'aquesta sessió i saben que el que allí passa és de veritat. En més d'una ocasió, enmig d'alguna sessió del Consell, de forma espontània, algun representant diu alguna cosa com: "haurem d'espavilar-nos per veure què fem amb el projecte perquè si no l'alcalde, el dia de la constitució, ens dirà que no treballem prou per a la ciutat".

Quan falten uns minuts per iniciar l'acte de constitució comencen a arribar els nous representants, aquells que han estat escollits pels seus companys. Aquests infants tenen un espai reservat a les primeres dues files de cadires, que ocuparan fins al moment que seran nomenats oficialment representants del Consell. L'equip dinamitzador, en els moments previs, intenta explicar-los molt breument l'acte, centrant-se molt en el moment en què se'ls cridarà pel seu nom i l'alcalde o un regidor els posarà la identificació del Consell i els seus companys els donaran la carpeta. L'equip dinamitzador procura que el primer contacte amb els nous membres sigui càlid i proper.

Així, en el moment de començar l'acte, els participants es troben distribuïts per la Sala de Plens de la manera següent:

- Les cadires dels regidors són ocupades pels representants del Consell que marxen i per aquells que es queden. A un costat hi ha els representants que es queden i, a l'altre, els representants que marxen.
- La taula d'autoritats polítiques. En aquest espai hi ha l'alcalde, que presideix l'acte, el regidor d'Educació i els representants de les altres forces polítiques.
- A la primera i a la segona fila de les cadires hi ha els nous representants que entren a formar part del Consell.
- A la resta de la Sala, plena de gom a gom, hi ha els companys d'escola dels representants del Consell, els pares i altres familiars, els tutors i directors dels centres de Primària, els tècnics de l'Ajuntament i els altres ciutadans.

Distribució dels participants durant l'acte de la constitució del Consell a la Sala de Plens. Novembre, 2004.

▪ *L'acte de la constitució: moments i símbols per impulsar la participació infantil*

Aquest acte té una durada d'una hora aproximadament i hi ha diferents moments plens de significat per potenciar la participació infantil i, en concret, l'òrgan constituït amb aquest objectiu. Per descriure com es desenvolupa aquest acte hem identificat sis moments clau, que són:

1) *L'alcalde de Sant Feliu de Llobregat inicia l'acte i dóna la benvinguda als assistents*

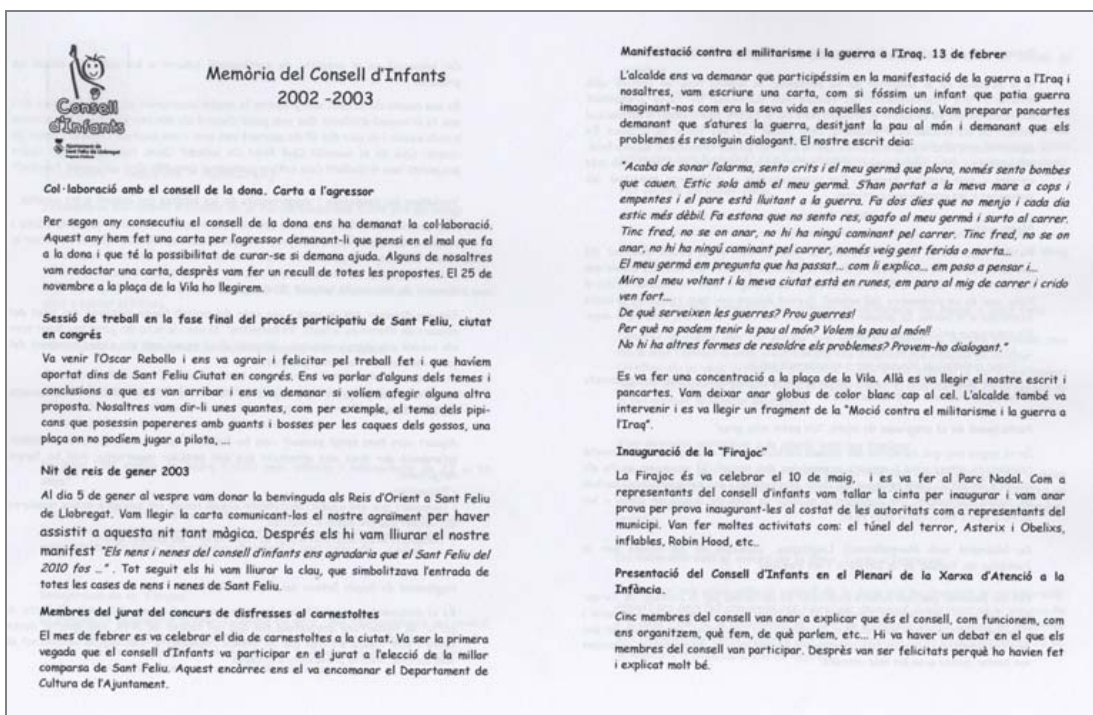
En una breu intervenció l'alcalde o el regidor d'Educació emmarca l'acte presentant l'objectiu i el significat que té dins de la ciutat. En aquestes primeres paraules el que fa és:

- Explicar la cronologia de l'acte perquè els assistents tinguin els primers referents dels diferents moments i simbolismes que hi tindran lloc.
- Donar les gràcies per l'assistència, en especial als pares dels nens i les nenes que formen part del Consell i d'aquells que en formaran part. Aprofita per dirigir les seves primeres paraules als nous membres, que estan asseguts a les primeres files. Novament són paraules que pretenen tranquil·litzar-los i donar-los ànims perquè a participar s'aprèn participant i no ho aprendran sols, sinó que ho faran en companyia de companys i adults que els ajudaran.
- Fer referència al gran nombre de candidatures presentades dins del projecte "La participació dels infants a la ciutat" desenvolupat a les escoles durant les setmanes anteriors. L'alcalde aprofita per agrair la implicació dels tutors i els centres i comenta que la participació és un tema d'escola i de ciutat.
- Destacar la rellevància que té el Consell com a òrgan de participació ciutadana. L'alcalde fa referència a alguns dels treballs que el Consell ha desenvolupat en altres edicions i que han estat una aportació per a la ciutat.
- Apuntar que més endavant els proposarà noves col·laboracions i els informarà de com estan algunes de les peticions que li han fet arribar.

A continuació dóna la paraula als representants que marxen que, són els encarregats de presentar la memòria.

2) *Els representants de l'antic Consell llegeixen la memòria del que han fet durant el seu mandat, llegeixen el manifest i informen sobre l'encàrrec polític*

Un representant lliura a l'alcalde el document de la memòria i, a continuació, un grup llegeix les diferents accions que han desenvolupat en el transcurs de l'any. A la memòria s'informa en detall de l'estat de l'encàrrec polític que van rebre. En algunes edicions informen de l'estat del treball i, en altres, presenten els resultats principals i lliuren una còpia de l'informe a l'alcalde.

Exemple de memòria presentada pel Consell a l'acte de constitució del mes de novembre del 2003.

Quan acaba la presentació de la memòria es dona pas a la lectura del manifest que han elaborat per al dia de la constitució. El manifest és el recull de les opinions dels nens i les nenes del Consell sobre un tema que consideren que és rellevant i sobre el qual volen expressar la seva visió. Poden ser temes centrats en la ciutat o al voltant d'algun aspecte relacionat amb la infància.

Presentació de memòria del Consell. Novembre, 2002.

Els manifestos que s'han elaborat durant aquest període són els següents:

- 2001 Manifest de solidaritat del Consell d'Infants amb motiu del Dia Universal dels Drets dels Infants.
- 2002 Als nens i les nenes del Consell d'Infants ens agradaria que el Sant Feliu del 2010 fos...
- 2003 Els nens i les nenes del Consell d'Infants creiem que ser infants i adolescents en la societat d'avui vol dir...
- 2004 Manifest del Consell d'Infants sobre com convivim entre nosaltres.

3) S'agraeix al Consell la feina feta i es lliura un obsequi als representants que marxen

Una vegada els representants del Consell han presentant la feina feta, és el moment perquè els representants polítics prenguin la paraula i valorin el treball. En algunes ocasions, com es mostra en el requadre següent, en la seva intervenció, l'alcalde analitza què ha suposat la participació del Consell i les transformacions que s'han dut a terme a partir del seu treball. També és el moment d'informar el Consell sobre les demandes que han sol·licitat o de comentar quines actuacions s'han dut a terme a partir de l'informe que el Consell va presentar en relació amb l'encàrrec polític de l'any anterior. Diguem que l'Ajuntament també ha de retre compte del que ha fet a partir de les propostes dels infants.

"Bé, moltes gràcies. Els nens i les nenes del Consell d'Infants fan entrega a l'Ajuntament d'aquesta memòria en la qual es recull el que han treballat durant el curs 2001-2002. Jo, la veritat és que estic absolutament satisfet, en nom de la ciutat, del treball que ha fet el Consell d'Infants. Un treball connectat absolutament amb el que és la dinàmica de l'escola, però també amb el que és la dinàmica de la ciutat. En els moments més importants de la vida de la ciutat, els nens i les nenes no únicament són objecte, sinó que són subjectes, són ciutadans que participen, que fan propostes i que, a més, fan quelcom importantíssim: construeixen la ciutat i construeixen la ciutadania.

Jo estic ben convençut que, entre els nens i les nenes que hi ha a la Sala, segurament d'aquí molts pocs anys alguns estaran treballant per a la seva ciutat. Això és fer democràcia de base, és fer democràcia de ciutat. Ells han estat capaços d'intervenir amb tota la responsabilitat, amb eficàcia i, sobretot, amb molta, molta responsabilitat amb projectes de ciutat que a vegades es pensa, o pensem, que són per a la gent gran. Els judicis del Consell d'Infants en el projecte de la Rambla i del carrer Joan Maragall o la seva participació en el "Sant Feliu, ciutat de congrés" demostren que avui tenim una joventut, al marge del que diuen altres, que creix molt més segura, molt més lliure, que sap defensar els valors i que segurament construirà una ciutat molt millor de la que teníem. I això ens anima moltíssim.

Avui hem rebut una memòria. Han presentat una memòria que l'han feta ells i han expressat el que han treballat. Qui no reconeix aquest treball, evidentment no sap el que és avui dia fer un treball pedagògic per a la ciutat. Aquests nens i aquestes nenes que formen part del Consell d'Infants, escollits pels seus companys i per les seves companyes, realment han fet un esforç importantíssim perquè Sant Feliu sigui una ciutat millor.

Jo, en nom de la ciutat, penso que estem obligats a ser agraïts amb aquells que treballen per a la ciutat. I volia fer un petit obsequi per a tots aquells nens i nenes, nois i noies, que heu estat formant part d'aquest Consell. Us farem dos obsequis molt senzills. Un és una fotografia del dia que us va constituir en Consell d'Infants de la ciutat i l'altre és un el símbol de la nostra ciutat, una rosa. Penso que és el millor que la ciutat us pot oferir per agrair aquest servei que heu fet durant dos anys per a tots nosaltres. Moltes gràcies.

Paraules que va dirigir l'alcalde en rebre el manifest del Consell d'Infants. Novembre, 2002.

Una vegada l'alcalde ha adreçat les paraules al Consell analitzant el que ha suposat el seu treball per a la ciutat i com aquesta va millorant a partir de les seves aportacions com a ciutadans, és el moment d'anar preparant el relleu de la meitat del Consell. Per això, com a mostra de l'agraïment per la feina feta, es lliura un obsequi a aquells representants que han d'abandonar el Consell, tal com hem pogut llegir a la intervenció de l'alcalde.

Moment en què l'alcalde lliura l'obsequi als representants que surten. Novembre, 2004.

Després de l'agraïment per part de l'alcalde, els companys del Consell que han compartit un any de treball amb els representants que marxen els dediquen unes paraules. A continuació, reproduïm un d'aquests agraïments:

"Els nens i les nenes que encara ens quedem al Consell d'Infants volem agrair a tots els membres que marxen que hagin estat molt bons representants i que hagin ajudat molt la ciutat durant aquests dos anys que han estat al Consell. I, sobretot, volem agrair-los que hagin sigut tan bons companys i amics."

Novembre, 2003

4) Moment del relleu de la meitat del Consell i constitució del Consell

La tècnica d'Infància explica al públic assistent quin sentit i significat té la renovació del Consell i com s'anirà cridant, d'un en un, els nous membres d'aquest òrgan. Aquests, abans d'ocupar el seu lloc, rebran dos elements que simbolitzen el compromís amb la ciutat. Aquests elements són:

- *La carpeta del Consell.* Els representants que marxen lliuren als que entren la carpeta, que és un element que simbolitza que, a partir d'ara, són ells els que han de treballar per a la ciutat. Amb aquest gest, els membres que se'n van traspassen als nous representants la responsabilitat de donar continuïtat a la feina feta i els cedeixen el lloc. A la carpeta hi ha els principals documents elaborats pel Consell (actes, memòries anteriors, informes presentats...), una llibreta, un portafolis per classificar les actes i les convocatòries i un bolígraf.

- *La identificació com a membre del Consell.* A continuació, el regidor d'Educació o l'alcalde posa als nous representants la identificació del Consell. És l'element que formalitza que formen part d'aquest òrgan de participació per millorar la seva ciutat.

Amb la col·laboració d'alguns membres del Consell es van cridant els nous membres. Un representant que marxa els espera, els dóna la carpeta i els acompanya fins al regidor, que els posa la identificació del Consell, tal com es pot veure a les fotografies següents:

Traspàs de responsabilitats i lliurament de la targeta d'identificació com a membre del Consell. Novembre, 2004.

A l'acte de constitució del novembre del 2004 va tenir lloc un fet molt puntual però força significatiu per a l'equip dinamitzador. Aquest fet va servir d'indicador d'avaluació del que podia arribar a suposar aquest acte per a un representant que marxa i que cedeix el seu lloc a un company o una companya de la seva antiga escola. A continuació, presentem la nota de camp d'aquest fet:

La Sílvia ja ha fet el traspàs amb un nou membre del Consell i es dirigeix a ocupar el seu lloc. Durant el trajecte es creua amb la representant de l'escola on ella havia anat i li diu: "M'hauria agradat ser jo qui et donés la carpeta, però no ha pogut ser. Amb tot, vull que sàpigues que si necessites qualsevol cosa pots comptar amb mi".

La nena va anar a recollir la carpeta i la identificació. La Sílvia va seure entre el públic, satisfeta de la feina feta i de donar el relleu a la representant de la seva escola.

Novembre, 2004

L'equip dinamitzador mai s'havia plantejat si per als representants que marxaven era significatiu lliurar als seus companys d'escola la carpeta. A partir del fet que hem descrit, es va decidir proposar-ho als nens i les nenes perquè decidissin si preferien que a partir d'aleshores fos així.

Els nous membres ocupen el seu seient i els seus companys de Consell els donen la benvinguda. Novembre, 2004.

Tal com es pot observar a les fotografies superiors, un cop s'ha fet el traspàs, els nous membres ocupen els seus llocs com a representants del Consell. Tot seguit, uns representants del Consell antic llegeixen unes paraules de benvinguda als nous membres.

Benvolguts nous regidors i regidores del Consell d'Infants de Sant Feliu de Llobregat, estem molt contents de saber que hi ha gent que vol seguir tirant endavant el Consell i fent que funcioni.

Estem molt entusiasmats amb la vostra entrada al Consell i esperem que us ho passeu molt bé i ens agradaria que fóssiu els nostres amics i ens ajudéssiu a aportar noves propostes per millorar Sant Feliu.

Ja sabeu que, perquè el Consell funcioni, cal participar-hi, assistir-hi, col·laborar-hi...

Amb el vostre ajut volem que Sant Feliu millori amb vista als infants. Gràcies als nens i les nenes de l'antic Consell hem fet millores a la nostra ciutat. Si us hi fixeu, tenim parcs, biblioteca, piscines, carril bici...

Encara ens falta una cosa molt important: que els adults, de mica en mica, canviïn de mentalitat i s'adonin que els nens i les nenes som persones i també tenim drets.

BENVINGUTS AL CONSELL D'INFANTS

Benvinguda als nous membres del Consell d'Infants. Novembre, 2004.

Seguidament l'alcalde pren la paraula i dona per constituït oficialment el nou Consell d'Infants.

5) L'alcalde formalitza l'encàrrec polític per al Consell

Una vegada constituït el nou Consell, l'alcalde, en nom del consistori, anima els representants a continuar amb la feina del Consell i els comunica l'encàrrec polític que hauran de treballar durant l'any següent. L'encàrrec pot ser que doni continuïtat al ja que tenen entre mans o que sigui nou per l'interès que representa o per la necessitat que hi ha a la ciutat. Els encàrrecs polítics que s'ha fet al Consell d'Infants durant aquest període són:

2000 Revisió de l'Estudi sobre els espais de joc.

2001-2002 Projecte dels itineraris escolars.

2003-2004 Projecte els espais de lleure i d'oci per als infants i adolescents.

Aquest moment també suposa la renovació del compromís per part de l'equip de govern de continuar comptant amb les aportacions del Consell per transformar la ciutat, ja sigui mitjançant l'encàrrec polític o mitjançant una altra via. Per acabar, l'alcalde convida oficialment els representants del Consell a donar la benvinguda al reis de l'Orient en nom dels infants de Sant Feliu i a lliurar-los la clau de la ciutat.

6) Clausura de l'acte

Ha arribat el moment de clausurar l'acte. L'alcalde agraeix l'assistència de tothom i els convida a la festa a la plaça. L'acte es dona per acabat. Un representant fa extensiva la participació i, en nom del Consell, agraeix a les colles la seva participació en la festa del Dia Universal dels Drets dels Infants.

Mentre el públic baixa a la festa, els membres del Consell es fan les fotos de rigor.

Fotografia del Consell després de l'acte de constitució.

A la primera sessió ens coneixem i redefinim el projecte que compartim

El dia de la constitució, com hem explicat en el punt anterior, és un dia de celebració en què es forma públicament el grup de nens i nenes que treballaran junts per a la seva ciutat. Públicament es constitueix i es defineix la finalitat del Consell: pensar en la ciutat i millorar-la des de l'alçada i la mirada dels infants. Però a partir d'aquest dia es comença ell treball de veritat.

Després de l'acte de constitució, el nou Consell s'ha de reunir per poder establir les bases quan han de donar continuïtat al treball que s'estava fent. Però, perquè això sigui possible, és necessari afavorir un espai per al coneixement mutu, per generar un clima de treball que afavoreixi la definició d'un projecte conjunt des de l'acció compromesa.

Al principi, qualsevol grup necessita un temps per formar-se i perquè s'estableixin les bases per actuar conjuntament. Durant aquest primer període s'estableix una part important del futur del grup.

L'equip dinamitzador es va adonar que el grup es caracteritzava per alguns trets específics que calia tenir en compte a l'hora de dinamitzar-lo i potenciar-ne una formació sòlida:

- Es tractava de 22 nens i nenes que havien decidit lliurement presentar-se com a representants del Consell i que havien estat escollits pels seus companys.
- La meitat del grup havia estat elegida recentment i els membres estaven molt neguitosos perquè no coneixien quasi ningú i perquè no sabien gaire bé en què consisteix el Consell. Aquest grup l'anomenarem, en aquest punt, "novell".
- L'altra meitat estava formada per nens i nenes que feia un any que formaven part del Consell; es coneixien entre ells i tenien incorporada una forma de treballar. També coneixien els diferents temes que havia abordat el Consell i tenien la visió del que passa al llarg de les deu sessions de treball. Aquest grup el denominarem "expert".

En relació amb aquest grup d'experts hem de dir que per a ells l'inici d'aquest segon període va ser significatiu. Havien deixat de ser els més petits del grup. Havien canviat de paper, es veien més grans en relació amb els nous. Eren conscients que en aquest curs que començava per al Consell ells eren els referents per als seus companys perquè tenien més experiència. Però, a la vegada, hem de reconèixer que era un grup que sabia posar-se a la pell dels novells, ja que només feia un any que es trobava en aquesta situació i els infants recordaven perfectament com se sentien i com els companys experts, coneixedors del funcionament del Consell, els havien ajudat i

acompanyat en la seva incorporació. En efecte, tots els nens i nenes del Consell passen per l'experiència de ser novells i experts i, en la transició d'un paper a un altre, són conscients del que han après i del que significa el seu treball.

L'equip dinamitzador, a l'hora de reflexionar al voltant de les intencionalitats educatives d'aquestes sessions, es va proposar els reptes següents:

- Acollir els representants novells.
- Sensibilitzar els representants experts de la responsabilitat que tenen de traspassar els mecanismes de participació als seus companys.

Aquesta primera sessió d'aquest segon període va tenir algunes modificacions significatives, fruit de la deliberació conjunta que manteníem les dues dinamitzadores a l'inici de cada nou Consell. Si hem d'assenyalar les transformacions que es van produir, en destacaríem dues:

- *Prioritzar la formació del grup sobre el tractament de temes que cal treballar*

L'equip dinamitzador es va adonar que el primer dia no podia ser com la resta de les sessions. No podia ser que les infants, només arribar, comencessin a debatre i a opinar sobre algun aspecte. L'equip es va adonar que els preparava l'escenari per treballar sobre temes de la ciutat, però sense preocupar-se de qui eren i per què havien decidit formar part del Consell. El gener del 2001 es va decidir fer una sessió diferent, en què es potenciés el descobriment de l'altre i la formació d'un grup que té un objectiu compartit.

- *Redefinir algunes qüestions clau: què és el Consell d'Infants?, com funciona? i quins temes treballa?*

Un segon aspecte que també es va considerar necessari i facilitador de la formació del grup va ser la revisió de què significava per als infants ser representants del Consell i quin era la finalitat d'aquest òrgan de participació dins de la ciutat. Aquest espai de reflexió en veu alta sobre què és el Consell, què significa per a cada infant ser representant del Consell i en què consisteix aquest compromís, entre altres qüestions, permetia que els representants novells i experts compartissin la seva representació d'aquests aspectes i que establissin un significat compartit des del poder de fer coses junts. La definició conjunta tenia com a finalitat aclarir el paper dels infants com a ciutadans participatius en un Consell.

Hem de dir que la gran transformació va ser la incorporació de jocs perquè es coneguessin entre ells i intercanviessin experiències. Els jocs que es van incorporar van ser: la cadena de noms, qui és el meu veí?, el de les cadires, endevinar qui és qui...

La introducció d'aquestes activitats lúdiques van suposar l'aproximació i el contacte entre els representants de forma natural i espontània. Tots deixaven de banda la vergonya i les por. Per al funcionament del grup era com màgic, ja que s'aconseguia evitar que els novells estiguessin en un costat de la taula i els experts, en un altre. A més, s'intentava que nen i nenes es barreassin. A part de tot el que hem comentat, es va aconseguir que els novells es relaxessin i deixessin de desviar la mirada per por a ser preguntats. Després d'uns 40 minuts, ens posàvem en rotllana i les cares d'uns i altres havien canviat. Era el moment d'introduir altres aspectes relacionats amb el Consell i amb la feina que aquest desenvolupa a la ciutat.

Per a l'equip dinamitzador va ser una gran sorpresa adonar-se dels efectes positius que tenien sobre el grup aquests moments de joc, ja que s'aconseguia el contacte físic i era inevitable l'intercanvi entre representants.

A continuació descriurem com es desenvolupava aquesta primera sessió:

Ens trobem tots a la porta de l'Ateneu. Els experts van a buscar el berenar i els novells estan al costat de la seva mare o del seu pare, que els han acompanyat, o, si han vingut sols, estan recolzats a la paret. En la majoria dels casos són els adults els que trenquen el gel preguntant a quina hora acabarem o a quina hora els hauran de venir a buscar. Les dinamitzadores ens anem aproximant a cada un dels infants per convidar-los a pujar.

Una vegada a la sala del Consell, els experts comencen a organitzar-la i els novells seuen o es queden en algun dels racons.

Estem tots al voltant de la taula de treball. Tots han portat la seva carpeta de treball i gairebé tots els novells porten la identificació del Consell amb el seu nom. En aquest moment els donem la benvinguda i fem una breu presentació en què es posa un èmfasi especial al primer dia de treball i a la importància que té per a la ciutat de Sant Feliu la feina que fa el Consell d'Infants. És el moment de llençar una primera pregunta facilitadora amb l'objectiu de provocar l'intercanvi: "què necessitem per poder treballar?" Els nens i les nenes van dient alguns elements importants per poder treballar: "llapis i paper", "respectar els companys i escoltar-nos", "no jugar entre nosaltres"... I tornem a formular la pregunta... "Tot el que heu dit és necessari per poder treballar, però què és el més important per poder fer coses junts?" I, a partir d'aquesta reformulació, centren més les seves aportacions, entre les quals sempre n'hi ha alguna com: "conèixer-nos, cal que ens coneguem".

I, a partir d'aquí, els proposem jugar per facilitar que es coneguin. Un dels primers jocs que fem és el joc "qui és el meu veí?". Aquest joc consisteix a presentar el veí que tenim al nostre costat. En parelles es fan una breu entrevista per, posteriorment, poder presentar en veu alta el company. L'única condició que els posem és que no poden estar junts nens i nenes que es coneguin, s'han de barrejar. Tenen uns cinc minuts. A continuació, en gran grup van presentant el seu company... Les dinamitzadores, els anem fent l'entrada: "Moltes gràcies, Marta; ara, Sandra, qui és el teu veí?"... Quan el nen o la nena ha fet la presentació introduïm alguna pregunta: "Omar, vols afegir alguna cosa més?" Normalment diuen que no, que ho ha dit tot i passem al següent. Si es tracta d'un membre novell li preguntem: "què et va agradar més del dia de la Constitució?" o "què és el que et va agradar del projecte de participació a les escoles?" En cas que sigui un representant expert, li

demanem que ens expliqui què li va agradar més del treball del Consell o alguna altra cosa associada amb aquest òrgan. I així continuem fins que tots són presentats i tots presenten algun company. Mentre es presenten, les dinamitzadores anem apuntant algunes de les afeccions per donar pas a la segona part del joc, que consisteix a dir-los una característica que ha sortit i que ells recordin a quin membre està associada. En aquesta part, hem de garantir que tots els infants s'esmenten per igual.

Aquest joc ens permet conèixer els noms dels representants i alguna afecció, però també és un primer moment per convidar-los a parlar d'alguna cosa que els ha estat significativa en relació amb el Consell.

Per canviar de dinàmica, ens aixequem, i al marge de les taules, els demanem que s'ordenin de més gran a més petit tenint en compte quan van néixer, però sense parlar. Fan mímica, vocalitzen sense emetre sons, riuen, de tant en tant s'escapa alguna paraula... però al final estan ordenats. I passem a comprovar si ho han fet bé: nosaltres diem els noms i ells la data de naixement, fins que ens assegurem que estan ben col·locats. A continuació, proposem un altre joc amb pilota. Ens l'anem passant i anem dient els noms dels companys. Quan hem acabat aquest joc, tornem a la taula i els demanem que seguin al costat d'algun nen o d'alguna nena que coneguin poc.

I l'últim joc que introduïm, que a més ens demanen any rere any, és el de fer la cadena de noms.

Segons el grup i el clima que es genera, introduïm algun altre tipus de joc.

Després de tota aquesta estona de diversió, passem al berenar i recuperem la sessió al cap de 15 minuts per entrar a la segona part de la primera reunió. Per separar l'espai de diversió i centrar l'atenció, els demanem la màxima atenció per poder començar a treballar. La segona part comença amb alguna cosa com:

"A veure, els representants que fa un any estàveu aquí asseguts per primera vegada, què recordeu d'aquell dia?" "Uf, estàvem callats i ens miràvem." "Sí, jo recordo que vam fer jocs per conèixer-nos...". "Sí, nosaltres, que érem nous, érem molt tímids i els vells, que ja feia dos anys que hi eren, no paraven..". "I, per als que és la vostra primera vegada, com us sentiu? Us sentiu igual? Us passa això mateix?" "Sí ... no sabem què serà." "Em fa la sensació que tothom es coneix menys jo." (...)

Entre els representants novells hi ha una nena. El seu germà va formar part del primer Consell d'Infants ara fa vuit anys i li preguntem: "Què t'ha explicat el teu germà del Consell?" "Que al principi tens vergonya, però que, després, a poc a poc, fas amics i coneixes nens nous, i entre tots ho fem tot".

Fragment del diari de la primera sessió del Consell. Desembre, 2004.

La finalitat d'aquesta intervenció és precisament adonar-se que el primer dia de qualsevol grup tots se senten una mica estranys i tenen vergonya, que el que els passa és normal, que també els ha passat als altres infants. Aquest element també permet reforçar la idea que amb l'ajuda dels altres companys sabran com funciona el Consell d'Infants.

Així, a continuació, passem a recordar els aspectes següents: què és el Consell d'Infants i quan es reuneix.

En aquest punt, a partir del dia de la setmana que veiem que els va millor tenir les reunions (normalment són els divendres), les dinamitzadores preparem un calendari perquè tinguin present quin dia ens reunirem. Amb tot, ells ja saben que sempre ens reunim el primer divendres de mes.

Els en repartim dues còpies una perquè la portin sempre a la carpeta i una altra perquè la donin als pares. Moltes famílies ens ho han agraït i ho han posat a la porta de la nevera, amb altres informacions.

Calendari de reunions Consell d'infants	
10	Desembre
14	Gener
4	Febrer
4	Març
1	Abril
6	Maig
3	Juny
16	Setembre
7	Octubre
28	Octubre
11	Novembre

Quant al tema del calendari, presentem dos documents que ens ajuden a preparar les reunions del Consell: la carta de convocatòria i l'acta de l'última reunió. Per potenciar que siguin els representants experts els que presentin aquests documents, fem la pregunta següent: "Encara que sabem que ens trobem cada primer divendres de mes, de quina altra forma farem memòria per recordar que ens reunim i que parlarem d'alguns temes?" I és llavors quan aprofundim en aquests dos recursos de preparació de les sessions i de memòria dels aspectes que hem treballat a la reunió anterior.

I, en aquest punt, les dinamitzadores aprofitem per reforçar el sentit i la finalitat d'aquests dos documents. Primer, perquè per a la meitat del Consell són instruments nous i, segon, perquè per a l'altra meitat han perdut el sentit i pocs representants els llegeixen. La convocatòria no únicament serveix per recordar que ens reunim, sinó que aporta continguts sobre els quals parlarem i serveix per recordar si s'ha de portar alguna proposta o qüestió pensada. Del recurs de la memòria, se'ls en fa arribar dues còpies: una, per a la seva carpeta i, l'altra, perquè la penguin a l'aula.

A continuació passem la llista d'assistència.

A la tercera part de la sessió, abordem un dels temes en què el Consell col·labora i que forma part de les activitats que han quedat instaurades: la participació del Consell en la nit de reis.

Uns representants del Consell donen la benvinguda als reis juntament amb l'alcalde i els nens i nenes experts van en una de les carrosses, llençant caramels. La dinamitzadora vinculada a l'Ajuntament els informa sobre aquesta activitat. Un dels aspectes que més s'ha d'aclarir és que fa temps va quedar instaurat que serien els representants que iniciaven el segon any els que anirien a la carrossa. Es donen les indicacions pertinents: quan han d'anar a buscar el vestit? A quina hora es trobaran el dia cinc de gener?... I, ara, queda veure quins quatre representants donen la benvinguda a l'Ajuntament. Aquest grupet de quatre està format per dos membres antics i per dos de nous. Se'ls explica una mica l'acte abans que ells decideixin qui hi participarà.

Aquest final de reunió és molt important, ja que si bé per ser la primera sessió de treball creiem que no és gaire pertinent posar-nos a treballar al 100%, sí que en tractar una acció força organitzada, on els infants participen en representació del Consell en un acte ple de simbolismes, on dirigeixen unes paraules als reis i els lliuren el manifest del Consell d'infants, ens fa la sensació que els nens i les nenes es van fent a la idea que s'ho passaran bé i alhora que faran coses importants per a la ciutat.

D'aquesta manera finalitza la primera sessió del Consell, que té la finalitat principal de potenciar el coneixement entre els membres del nou Consell per poder establir les bases per constituir-se com a grup i treballar en un projecte compartit: la ciutat de Sant Feliu.

Comencem a treballar organitzant-nos i planificant el treball: traspàs de rituals i formes de participació a les sessions del Consell

La segona sessió suposa donar un pas més per potenciar el treball del Consell com a òrgan de participació infantil a la ciutat. Si en la primera sessió hi havia la finalitat educativa de potenciar el coneixement mutu entre els membres del Consell, en aquesta segona sessió el que es pretén és introduir com es treballa en el marc d'aquest òrgan. En aquesta ocasió, la sessió té la finalitat de redefinir i consensuar els diferents elements que intervenen en el treball del Consell. Novament els membres experts tenen un paper rellevant a l'hora de traspassar els rituals i els procediments més significatius. Seria convenient fer constar que, en la dinàmica del Consell, hi ha mecanismes que els experts poden explicitar i expressar en paraules, però n'hi ha d'altres, de caràcter més implícit, que els novells adquireixen per imitació.

L'arribada dels representants a aquesta segona sessió ja té un altre to. Tothom ja es coneix, encara que no sempre es recorden del nom de tots els companys, i tothom sap que anirà aprenent i descobrint com treballa el Consell a la seva ciutat.

Una vegada a la sala, novells i experts posen les cadires al voltant de la taula i xerren entre ells. Dins de la dinàmica de fer junts, hi ha elements del funcionament que es traspassen dels uns a als altres per imitació.

Aquesta sessió s'organitza en quatre parts, que són:

1) Recordem els noms dels companys i algunes de les seves característiques

Aquesta primera part, molt més curta que la de la sessió anterior, està centrada en un joc per reforçar que saben els noms de tots els companys i per això repetim el joc dels noms encadenats. Primer respectant l'ordre en què s'han assegut i, a continuació, dues vegades més, després que s'hagin canviat de lloc.

2) Reforcem el paper dels infants dins de la ciutat

En un segon moment, passem a potenciar que els nens i les nenes defineixin quin és el seu paper dins del Consell i dins de la ciutat. Per treballar-ho, ho fem a partir de l'activitat del "mirall".

"Mireu, ara us demano la màxima atenció perquè en aquesta capsula s'amaga el secret per poder treballar dins del Consell. Us aniré passant la capsula perquè pugueu descobrir què és el més important per treballar al Consell d'Infants. Ara, tancarem tots els ulls i aniré d'un en un passant la capsula perquè descobriu quina és aquesta fórmula màgica que farà que el Consell d'Infants treballi de valent per a la seva ciutat. Després d'haver mirat dins la capsula, tornareu a tancar els ulls i pensareu en aquest secret màgic. D'acord?, algú té alguna pregunta?" Sempre hi ha alguna qüestió que aprofitem per aclarir la proposta que es fa. "Ara tots i totes tenim els ulls tancats i és molt important que guardem silenci fins que us avisi."

Fragment del diari de la primera sessió del Consell. Desembre, 2004.

Anem passant un per un i, tal com hem quedat, sense fer cap soroll van obrint els ulls, miren dins la capsula i, amb cara de sorpresa, tornen a tancar els ulls. Quan tots els infants l'han vist,

(...) després de passar pels 25, obren els ulls i triguem uns segons a adaptar-se a la llum... "Què és el més important per participar a la ciutat?" Comença en Ferran, un dels nous: "Nosaltres, perquè des del que fem tots junts podem millorar la ciutat..." "Què més heu trobat?" "Nosaltres també, perquè diem allò que cal millorar de la ciutat" "Molt bé... Què més?" "Nosaltres perquè donem la nostra opinió sobre algunes coses..." "Algú creu que hi ha algun altre secret?" "No, jo també nosaltres, perquè si no fos així no es diria Consell d'Infants..."

Fragment de diari de la primera sessió del Consell. Desembre, 2004.

Aquesta activitat té la finalitat de reforçar l'autoestima dels infants com a ciutadans que es troben per fer coses per a la seva ciutat. Els nens i les nenes han de ser conscients que el seu protagonisme és actiu i real, que la seva veu i les seves propostes serveixen per poder transformar la ciutat i fer-la millor per a tothom. A partir d'aquesta activitat s'adonen que sense el seu compromís i la seva implicació no seria possible treballar i fer coses.

En aquest moment, la dinamitzadora vinculada a l'Ajuntament explica l'experiència del disseny del logo del Consell (presentada anteriorment) per mostrar un exemple de com les seves opinions han de ser escoltades pels adults i s'han de tenir en compte. Encara que això no vol dir que sempre s'han de fer totes les accions que diuen els infants; sinó només aquelles que són possibles i que són millores per a tothom.

Aprofitem per aclarir quina és la funció de les dues dinamitzadores dins del Consell. I en aquest aclariment, novament els representants experts són els encarregats de presentar el nostre paper dins del Consell: "L'Anna i l'Àngels ens ajuden a

organitzar-nos", "ens acompanyen i ens ajuden en el Consell", "són les encarregades de portar a l'alcalde o a altres persones les nostres propostes i opinions..." I aquí afegim que els adults no poden decidir dins del Consell, que només poden ajudar-los i informar-los del que necessiten, i que els que realment prenen les decisions dins del Consell són els nens i les nenes representants.

3) Com ens organitzem?, com treballem dins del Consell?

És el moment de la introducció dels grups de treball i del procés de la seva formació. Per iniciar aquest debat introduïm una pregunta facilitadora: "Què necessitem per organitzar-nos?"

Els experts presenten els grups de treball que hi havia al Consell anterior i van definint per què serveixen i com funcionen. Els grups que hi ha són: grup de direcció de reunió, grup de redacció de l'acta, grup d'organització de la sala, grup del berenar i grup de reforç. Quan s'han presentant tots i s'ha vist si continuen sent actuals o necessiten alguna transformació, es passa a formar els nous grups i a repartir-los dins del calendari de sessions. Tothom pren nota del que cal fer a cada sessió, encara que a l'acta també es recollirà.

	6 febrer	5 març	2 abril	7 maig	4 juny
Grup 1 Aa, Bb, Cc, Dd	Direcció de reunions	Grup de suport	Redacció de l'acta	Organització de la sala	Encarregats del berenar
Grup 2 Ee, Ff, Gg, Hh	Encarregats del berenar	Direcció de reunions	Grup de suport	Redacció de l'acta	Organització de la sala
Grup 3 Ii, Jj, Kk, Ll	Organització de la sala	Encarregats del berenar	Direcció de reunions	Grup de suport	Redacció de l'acta
Grup 4 Mm, Nn, Ññ, Oo	Redacció de l'acta	Organització de la sala	Encarregats del berenar	Direcció de reunions	Grup de suport
Grup 5 Pp, Qq, Rr, Ss	Grup de suport	Redacció de l'acta	Organització de la sala	Encarregats del berenar	Direcció de reunions

Distribució dels càrrecs per a les diferents sessions. Acta del gener del 2004.

A partir d'aquest moment, els grups de treball comencen a funcionar i hi ha un grup que dirigeix la reunió, un altre que pren nota del que es comenta...

A continuació, es presenta la bústia del Consell i la pàgina web com a dos mecanismes que permeten estendre la participació entre altres infants de la ciutat i al voltant dels quals el Consell organitza part de la seva feina. També, s'esmenta la funció que, com a representants del Consell, tenen en relació amb els seus companys de classe: els han d'informar dels temes que es treballen i de les decisions que es prenen i han de recollir els seus suggeriments.

Una vegada tanquem aquest punt, que intentem que sigui a la meitat de la sessió, ens disposem a berenar i a trencar per uns minuts l'atenció i el treball. Per als nens i

les nenes és un moment agradable per parlar d'altres coses o simplement menjar una pasta.

Mentre berenen, una de les dinamitzadores i el grup que serà per primera vegada el responsable de dirigir la reunió preparen els temes que s'han de tractar. Encara que no és possible establir quins són, hi ha dos temes que, per cronologia, acostumen a sortir:

- La valoració de com va anar la participació del Consell en la nit de reis.
- L'encàrrec polític que ha rebut el Consell d'Infants.

4) *Entrem en matèria i en els continguts de treball*

La segona part de la reunió la condueix principalment el grup de direcció, que proposa els temes i dóna la paraula als companys. Les dinamitzadores van incorporant qüestions que faciliten la reflexió i l'elaboració d'opinions.

En aquest moment, la funció de les dinamitzadores és reforçar el paper del grup de direcció i donar-li suport, ja que és un dels càrrecs més difícils i sobre el qual introduïm més elements procedimentals.

La finalitat d'aquesta sessió és establir les condicions per treballar encara que només siguin un mínim, ja que serà a les sessions següents en què realment els nens i les nenes incorporaran els elements de com participar i ho faran amb l'ajuda dels companys i a mesura que vagin participant i implicant-se en la dinàmica del Consell.

Els mecanismes principals per participar s'introdueixen mitjançant l'ús de la paraula i l'acció compromesa en la construcció de la ciutat, però a partir del seu ús s'aniran formant i consolidant. Considerem que, tot i que el Consell té la finalitat d'aportar a la ciutat elements que la facin més propera a tothom, és necessari potenciar les competències i els procediments per a la participació perquè puguin abordar els temes de la ciutat.

En definitiva, la finalitat d'aquesta sessió és establir els mínims per poder implicar-se en el Consell, i es fa incorporant progressivament els infants en els temes de la ciutat. Des de qüestions molt properes, com pot ser la valoració de la cavalcada de reis, a aspectes amb una major dimensió, com ara l'encàrrec de l'Ajuntament, però tot sobre la base que la seva participació ajudarà a transformar la ciutat i la vida de la ciutadania.

El treball del Consell a partir d'una proposta o denúncia que li arriba: anàlisi, desenvolupament, seguiment i transformació

Anteriorment hem assenyalat que la majoria dels continguts que treballa el Consell són proposats pels mateixos representants o per altres infants que els fan arribar al Consell com a queixa o suggeriment. A continuació, presentarem el treball que desenvolupa el Consell a partir d'un tema proposat per un dels seus membres, és a dir, com evoluciona des que es planteja en una sessió fins que es dona per tancat.

El tema que hem escollit per exemplificar aquest treball va tenir molta repercussió dins del Consell, ja que va obrir diferents estructures de participació, i va tenir força transcendència pública. En l'àmbit intern, entre l'equip dinamitzador i el Consell, l'anomenem "el tema de l'ascensor".

A la sessió del Consell d'Infants del gener del 2000, en el torn obert de paraules, un nen va plantejar una qüestió que el preocupava perquè creia que no era justa i que hi podia haver altres infants que pensessin com ell. La qüestió que va plantejar era la següent:

"Resulta que visc en un sisè pis i, quan arribo de l'escola amb la cartera plena de llibres, he de pujar a peu perquè no puc utilitzar l'ascensor ja que hi ha una placa que prohibeix als menors de catorze anys de pujar-hi sols. Els meus pares estan treballant i alguns veïns, quan els demano que m'ajudin, diuen que tenen pressa. En canvi, quan veuen que uso l'ascensor, em criden l'atenció. M'agradaria saber per què els nens i les nenes no podem pujar sols als ascensors."

Relat de la presentació del tema per part de l'infant.

El Consell va estar parlant sobre el tema i tots els infants coincidien que era una demanda prou important per poder treballar-la i saber quins eren els motius pels quals es prohibia als menors de catorze anys pujar sols a l'ascensor. La dinamitzadora va recollir la petició i es va comprometre a fer les consultes necessàries entre els tècnics de l'Ajuntament per veure quina explicació tenien i si era un tema que es pogués solucionar. A l'acta d'aquesta sessió, el tema va quedar recollit de la forma següent:

El Dani pregunta com és possible que en un bloc d'11 pisos d'altura els menors de catorze anys tinguin prohibit usar l'ascensor.
L'Àngels i el Josep M. preguntaran als Serveis Tècnics de l'Ajuntament quines solucions es poden trobar i si hi ha alguna normativa que regula l'ús dels ascensors.

Fragment de l'acta del Consell d'Infants. Gener, 2000.

I així es va fer. Internament es va mirar d'esbrinar quin departament de l'Ajuntament tenia competència per donar resposta a aquesta petició i posteriorment informar el Consell.

Les gestions que va fer la dinamitzadora van portar-la a trucar al Departament d'Indústria i Consum de la Generalitat. Sempre que explica aquest fet, la dinamitzadora recorda que quan deia que trucava en nom del Consell d'Infants, la resposta era: "de part de qui diu?", "què és el Consell d'Infants?" I tot seguit ho explicava. Finalment, després de parlar amb diverses persones, n'hi va haver una que en va prendre nota per fer les consultes pertinents. Al cap d'uns dies, van comunicar-li des del Departament que no hi havia cap normativa que prohibís que els infants pugessin sols als ascensors. El Departament va recomanar al Consell que escrivís la seva reivindicació a l'adjunt al Síndic de Greuges perquè aquest prengués les accions oportunes per estudiar la consulta dels infants.

A la sessió següent, un dels dinamitzadors va informar el Consell sobre les gestions i es va fer constar a l'acta. Seguidament recollim aquest fragment de l'acta:

Tercer punt: informacions diverses

El Josep M. informa de les gestions que s'han fet arran de la queixa que va plantejar el Daniel José sobre el tema de la prohibició de pujar als ascensors que tenen els menors de catorze anys. S'ha parlat amb el Departament d'Indústria i Consum de la Generalitat i ens ha comunicat que no hi ha cap norma al respecte, que aquesta prohibició és cosa dels fabricants dels aparells per guardar-se les espatlles en cas d'accident.

El Josep M. proposa fer arribar aquesta queixa a l'adjunt al Síndic de Greuges de Catalunya, ja que és un tema que sobrepassa la competència municipal.

A continuació explica qui és l'adjunt al Síndic de Greuges. Jordi Cots és l'adjunt al Síndic de Greuges de Catalunya per als temes relacionats amb la infància. Aquesta persona té la potestat de poder intervenir en totes les reclamacions que els ciutadans i les ciutadanes, en aquest cas menors de divuit anys, fan respecte a temes de l'Administració pública i també a actituds de les empreses privades que afecten la convivència col·lectiva.

L'Àngels comenta que el dia 16 de febrer Jordi Cots ha de venir a Sant Feliu de Llobregat a presentar el *Quadern de suport a la criança i educació*. Una representació del Consell d'Infants es podria entrevistar amb ell per fer-li arribar la queixa respecte d'aquest tema i d'altres que puguin sortir. Tothom hi està d'acord i tots els infants que hi puguin assistir es trobaran el dia 16 a l'Ajuntament. S'acorda que es trucarà als membres per concretar l'hora de l'entrevista.

Fragment de l'acta del Consell d'Infants. Febrer, 2000.

Hi va haver un grupet de membres del Consell que van assistir a l'acte en què participava l'adjunt al Síndic de Greuges. Aquest els va escoltar i es va comprometre a tractar el tema. Tal com va recomanar el Departament d'Indústria, Cots els va demanar que li enviessin una carta per poder tramitar el tema. També els va informar de com seria el procés que seguiria la seva petició i els va demanar paciència, ja que seria un tràmit llarg, però que rebrien resposta. Va ser una entrevista molt breu durant la qual l'adjunt es va interessar pel seu treball i els va demanar poder tenir una reunió amb tot el Consell.

A la sessió següent, l'abril del 2000, els nens i les nenes van redactar la carta que s'havia d'enviar al Síndic de Greuges. A continuació es reproduïx la carta que els infants van escriure:

Sr. Jordi Cots
Adjunt al Síndic de Greuges

Els sotassignants, com a representants del Consell d'Infants de Sant Feliu de Llobregat, li fem arribar aquesta queixa, ja que pensem que és un problema que afecta els nens i les nenes de tot Catalunya.

Ens trobem que a tots els ascensors dels edificis, particulars i públics, hi ha una placa que diu que està prohibit que els menors de catorze anys, si no van acompanyats d'un adult, els utilitzin.

Nosaltres pensem que els ascensors són uns aparells que no s'utilitzen per capritx. Actualment els nens i les nenes anem molt carregats amb els llibres de l'escola i tot sovint hem d'ajudar els nostres pares a fer encàrrecs o a comprar. Creiem que la majoria dels nens i les nenes de deu i onze anys som prou responsables per poder utilitzar un ascensor, si aquest té totes les normes de seguretat necessàries.

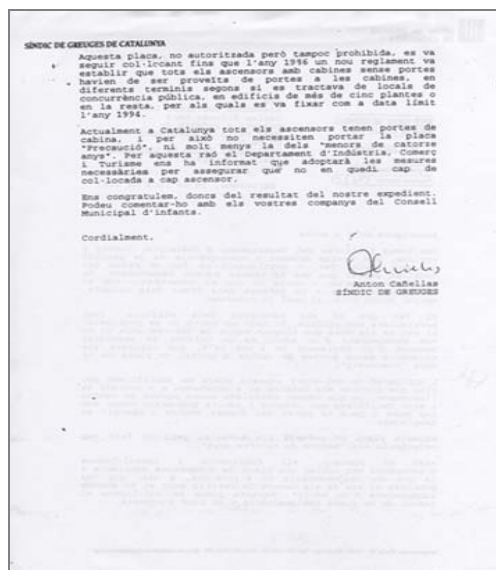
Hem consultat el Departament d'Indústria de la Generalitat i ens han dit que no hi ha cap norma que prohibeixi l'ús dels ascensors i que és una norma que han posat els fabricants o instal·ladors dels ascensors, segurament per evitar possibles responsabilitats.

Per tot això li presentem aquest escrit i li demanem que, com a adjunt al Síndic de Greuges per als temes de la infància, faci les gestions oportunes per defensar els drets que tenim els infants a gaudir dels avenços tecnològics en igualtat de condicions que els adults.

Sant Feliu de Llobregat, 22 de març del 2000

Alexandra Gutiérrez Llopart
Carles Alcaraz Lara

Després de gairebé un any i mig, el Consell d'Infants va rebre una carta del Síndic de Greuges en què es responia sobre el tema de l'ascensor. A la carta s'explicava amb tots els detalls per què no era vigent la prohibició segons la qual els infants no poden pujar sols als ascensors i també s'informava que el Departament d'Indústria i Comerç prendria mesures per garantir que es traiguessin les plaques de prohibició dels ascensors. A continuació, es reproduïx aquesta carta:

La dinamitzadora va fer arribar la carta al Consell i va fer-ne una còpia per a cada un dels representants. Aquests estaven al corrent del tema, però no el tenien gaire fresc ja que els membres actuals no hi eren quan va sorgir la reivindicació. En efecte, el tema de l'ascensor, malgrat que havia anat passant de Consell a Consell, era un tema abstracte. És per això que la dinamitzadora va tornar a reconstruir la història i va subratllar la importància d'aquesta acció.

Passat un temps va sortir en un mitjà de comunicació que els infants no podien pujar sols als ascensors. El Consell va quedar-se ben parat, ja que la carta que havia rebut feia poc deia tot el contrari. Per això, novament es van posar en contacte amb l'adjunt al Síndic de Greuges per a la Infància per demanar-li una entrevista per parlar d'aquest tema i per presentar-li la feina del Consell.

El tractament d'aquest tema va centrar el treball del Consell d'Infants tres anys aproximadament. Ha estat un dels temes més rellevants que el Consell ha abordat i d'alguna forma va traspasar la seva incidència a la ciutat de Sant Feliu, ja que es tractava d'una qüestió que afectava la infància en general. Com que el tema es va prolongar en el temps, l'equip dinamitzador va haver-lo de mantenir present a les sessions del Consell.

Sessió de treball amb l'adjunt al Síndic de Greuges de Catalunya. Març, 2002.

Els temes que proposen els nens i les nenes poden evolucionar de forma diferent, però normalment segueixen les fases següents:

- Exposició del tema per part d'un dels representants.
- Anàlisi i valoració per part del Consell amb la concreció del problema i la recerca de solucions.
- Planificació de l'atenció del tema i definició de com es fa arribar a les instàncies pertinents (mitjançant una carta o bé una reunió o entrevista).
- Seguiment de les gestions i de la situació de la petició.
- Atenció de la petició: resposta o solució concreta.

Un dels elements que ha de garantir l'equip dinamitzador és que aquells temes que proposa el Consell tinguin resposta per part del Departament o el Programa consultat. En efecte, l'equip dinamitzador ha d'assegurar-se que el treball del Consell no queda en el calaix de ningú.

La bústia del Consell d'Infants: recurs educatiu per implicar altres infants en el treball del Consell d'Infants

A l'inici d'aquest capítol hem exposat com, a partir de traslladar al Consell la preocupació de com potenciar la participació d'altres infants, aquest va fer diverses propostes, com ara: un programa de ràdio, la bústia del Consell i la pàgina web. A continuació presentarem amb més detall com es va desenvolupar la proposta de la bústia i el treball que va suposar per al Consell d'Infants.

El curs 2000-2001 el tema de les bústies va ser un dels continguts centrals del Consell. El seu treball es va desenvolupar d'acord amb les fases següents:

1) El moment d'anàlisi i de planificació del funcionament de la bústia

Durant les primeres sessions en què es va pensar com posar en marxa la bústia del Consell hi va haver una mena de pluja d'idees a partir de la qual van sortir algunes de les propostes centrals del seu funcionament, del lloc de l'escola on s'haurien de posar perquè hi participés el major nombre possible d'infants i de l'altura a què s'havia de posar per garantir que tots els infants hi poguessin arribar.

A continuació, mostrem un fragment de l'acta de la sessió del Consell on es va debatre el tema de la bústia i on es va planificar com treballar-la.

Tema bústia

- Explicar-la als més petits. Poden demanar als pares o la mestra que escriguin.
- Propostes en un full.
- Que la posin a l'entrada de l'escola i a una altura adient per als infants. També hem parlat de posar-la al pati o al passadís.
- La bústia hauria de tenir dos forats: un per als petits i un altre per als grans.
- Hi haurà d'haver un suro per al Consell d'Infants.
- Podem passar per les classes per recollir les propostes, com si fos una bústia mòbil.
- Poden escriure cada dia.

Hem decidit que per explicar el funcionament de la bústia farem un document. Al Consell extraordinari l'acabarem. Ens hem posat deures: donar resposta a les qüestions següents.

- Què és la bústia?
- Per què serveix?
- Com funciona?
- Qui la pot fer servir?
- De quins temes podem parlar a la bústia?
- On es posa?
- Quan la buidem?
- Què fem amb les propostes?

Fragment de l'acta del Consell d'Infants. Març, 2001.

Aquest treball va donar com a resultat els continguts següents:

- El Consell definia la bústia com un objecte que es fa servir perquè els nens i les nenes de les escoles hi dipositin les seves queixes, les seves propostes i els seus suggeriments perquè arribin al Consell.
- L'elaboració d'un cartell, que anirà al costat de la bústia, amb les orientacions de com funcionava i com s'ha de fer servir, tal com es pot veure a la fotografia de la dreta.

La bústia a l'entrada d'una escola i el cartell d'orientacions i les butlletes.

- La preparació d'una intervenció a les classes de primer a sisè amb la finalitat de presentar-se com a representants del Consell d'Infants, d'explicar què és el Consell i d'explicar en què consisteix i com funciona la bústia.
- Les propostes i els suggeriments que arribin per la bústia es classificaran per temes. Les opinions que no siguin tema del Consell les farà arribar als tècnics responsables perquè les puguin atendre.

2) La presentació de la bústia a les escoles: directors, tutors i infants

Una vegada s'havia consensuat què era la bústia i com funcionava arribava el moment de presentar-la a la resta d'infants. Però abans d'anar a les classes, com s'havia decidit, els representants del Consell havien de parlar amb l'equip directiu de l'escola per presentar-li la bústia i decidir conjuntament on es posaria. La Direcció i el representant havien de parlar amb el conserge per veure on es podia col·locar.

La dinamitzadora vinculada a l'Ajuntament havia aprofitat una reunió de tots els directors dels centres de Primària per presentar el projecte de les bústies del Consell a les escoles i tot el treball que els infants feien. També els va informar que serien els representants de cada escola els que anirien a veure'ls per presentar-los la bústia i decidir on posar-la. Es tractava de sensibilitzar les escoles del treball del Consell i d'obtenir-ne la complicitat i el suport.

Una vegada ja havien parlat amb l'equip directiu, els representants van anar a cada una de les classes de la seva escola a presentar-se i a presentar la bústia. Aquesta actuació, per als representants del Consell, va suposar una explicitació del seu treball a la resta d'infants: es van presentar com a referents per a temes de la ciutat i van manifestar el seu compromís per millorar la ciutat amb l'ajuda dels companys.

3) L'anàlisi i classificació de les propostes que els companys fan arribar

Una vegada va entrar en funcionament la bústia, a les sessions del Consell es dedicaven uns 30 minuts a treballar les propostes que hi arribaven. Durant els primers tres mesos es va dedicar força temps a analitzar i classificar les propostes que arribaven. En aquesta època, ho fèiem en gran grup i en petit grup per tal de compartir els criteris, les dificultats i les opinions. Això va implicar un consens de criteris i referents.

Es va elaborar, com es pot veure a la fotografia, un cartell de la bústia on es classificaven les propostes segons la temàtica. Hi havia un sobre per tema. Després de tractar les propostes en petits grups, els infants les classificaven en el sobre corresponent. Els temes eren: parcs i jardins, gossos i pipicans, itineraris, higiene i neteja, i altres.

Una de les qüestions que se'ns va plantejar era com fèiem saber als infants que feien aportacions que s'estava treballant en la seva proposta o si aquesta havia estat descartada perquè no era tema del Consell. També volien agrair la seva aportació i donar-los alguna resposta al respecte. Per això, com es pot veure, el Consell va elaborar un cartell per donar respostes als infants que feien aportacions.

Els nens i les nenes del Consell d'Infants us volem agrair la vostra participació a la bústia. Gràcies als vostres suggeriments podem fer millor la nostra feina i millorar algunes coses de la nostra ciutat.

Els temes que heu proposat els treballarem durant aquest curs i els farem constar a l'informe que presentem anualment a l'alcalde.

Moltes gràcies,

Consell d'Infants
Sant Feliu de Llobregat, 1 de març del 2002

Les propostes d'aquest mes són:

☒

☒

☒

Espai per respondre a les aportacions dipositades a la bústia del Consell. Març, 2002.

Un any després del funcionament de la bústia, a l'última sessió del Consell abans de les vacances d'estiu, l'equip dinamitzador va proposar tenir una reunió extraordinària per presentar a l'alcalde el treball de la bústia. La idea era fer arribar a l'alcalde les queixes i

els suggeriments que els nens i les nenes havien fet arribar al Consell i que l'alcalde els donés una resposta el dia de la constitució. Es va presentar la proposta al Consell i aquest va analitzar-la i va considerar-la necessària. I tot seguit es va convocar l'alcalde i la regidora d'Educació, que van acceptar participar a la reunió.

Presentació i lliurament del treball de la bústia a l'alcalde i la regidora d'Educació. Juny, 2002.

Els infants van preparar un informe del treball que havien fet sobre la bústia, que van lliurar a l'alcalde i a la regidora. El dia de la sessió extraordinària van fer una breu exposició del que havia suposat l'anàlisi de les propostes dels companys i de quins eren els temes que els havien arribat. A continuació presentem un fragment de l'informe que van presentar a l'alcalde i a la regidora:

PARCS I JARDINS

- També vull que el llaquet del parc el netegin.
- Ens queixem del parc Llobregat perquè no el netegen. Silvia i Rocío
- Més parcs. Zaira
- Que, al parc Llobregat, al llac hi ha molts peixos i tortugues i m'agradaria que no s'hi pogués pescar i que no s'emportessin les tortugues. Rocío
- Que netegin el parc Llobregat. Lorena
- El parc Llobregat: el riu està molt brut i ens agradaria que el netegessin.
- Que posin més llum a la plaça Rafael Alberti.
- Necessitem més zones verdes i més gronxadors per als infants. Cal que hi hagi zones on es pugui jugar sense riscos de ser atropellats.
- Volem més llum a la plaça Rafael Alberti.
- No volem que cremin els arbres i els boscos, ni que cremin els contenidors de les escombraries, ni que facin caca els gossos.
- Que als parcs i jardins de Sant Feliu hi hagi gronxadors.

GOSSOS I PIPICANS

- Hi ha un carrer on cal tapar-se el nas per passar-hi, ja que hi ha moltes caques. Jenifer
- Hi ha un pipican que fa fàstic. Núria (*És el que hem entès del seu suggeriment.*)
- M'agradaria que els gossos no fessin caca a les voreres i que el carrer estigués més net.
- Que treguin els pipicans del costat de les escoles. Lidia
- Que posin més pipicans. Gisela

ITINERARIS

- El conductor del bus urbà condueix molt malament i molt ràpid i quasi atropella una mare i una moto.
- Tirant lo Blanc és un carrer per a vianants i hi passen motos. Hi ha molts pintes, s'intercanvien droga, van cremar un cotxe i quasi atropellen un nen.
- Que soterrin la via del tren i posin el metro i no el tramvia.
- Sempre que hi ha escola, em trobo les barreres abaixades. Seria millor que soterressin la via.
- M'agradaria que arreglessin el carrer Marquesa de Castellbell.
- M'agradaria que arreglessin el pont del tren que passa per sobre la riera perquè és molt insegur.

Carrers

- Que hi hagi més aparcaments perquè n'hi ha pocs.
- Un semàfor al carrer Joaquim Montmany.

HIGIENE I NETEJA

- Que netegin el soterrani que passa per sota la carretera Laureà Miró.
- Els contenidors fan molta pudor, netegeu-los. Abigail
- Que netegin els soterranis cada dia. Laura
- Necessitem més contenidors al carrer Francesc Mestre si no se'ns menjaran les rates. No ha sigut bona idea deixar un sol contenidor per a tants veïns.
- Que no vingui tard el camió de les escombraries.

Contaminació

Les motos i els cotxes fan molt de soroll.
No vull que cremin els contenidors.

ALTRES TEMES QUE NO SÓN DEL CONSELL D'INFANTS

Escola Falguera

- Necessitem taquilles i bancs, a part d'un vigilant al gimnàs, però sabem que no és tema del Consell.
- Trenquen les instal·lacions del gimnàs.
- Que posin més temps a les classes per estudiar i passar del pati.

Tendes:

- Que no vinguin tabac.
- No volem que cremin els boscos ni que facin mal a la natura.

Fragment de l'informe que el Consell va fer del treball de la bústia i que va presentar a l'alcalde i a la regidora. Juny, 2002.

El Consell va valorar positivament aquesta reunió: havia fet arribar les propostes dels seus companys a l'alcalde i aquest els havia promès que els donaria una resposta el dia de la constitució.

D'aquesta reunió extraordinària es va fer ressò *El Butlletí*, la revista municipal. En aquesta publicació s'informava del funcionament de la bústia a les escoles de Primària de Sant Feliu i també de l'existència de la pàgina web. Aquesta notícia va satisfer el Consell i també l'equip de dinamitzador perquè d'alguna forma la dificultat de donar resposta als infants que feien arribar les seves propostes podia veure's reparada amb una informació general que deixava constància que el Consell hi estava treballant i que feia arribar les opinions a instàncies superiors, que eren les responsables de prendre mesures.

Notícia publicada a *El Butlletí*, Juliol, 2002.

El dia de la constitució d'aquell any, l'alcalde va comentar els suggeriments que havia rebut del Consell i dels infants de la ciutat sobre temes que els preocupaven i va informar que s'estava solucionant el tema dels pipicans i de la neteja dels parcs. Novament va ser un exemple de com el treball del Consell arriba a les instàncies pertinents i aquestes es fan ressò de les queixes i aportacions dels infants.

L'encàrrec polític esdevé una experiència de participació projectiva: del treball d'identificació i estudi dels infants a l'execució política de les propostes

Des de la primera etapa del Consell de Sant Feliu, l'encàrrec polític ha estat present entre els continguts de treball dels infants. L'equip de govern, en la història del Consell, sempre ha concretat una necessitat de la ciutat al voltant de la qual es demanava l'opinió dels infants per fer un diagnòstic i tenir propostes per abordar-lo.

L'encàrrec polític era un treball conjunt entre infants i polítics, de manera que l'opinió dels nens i les nenes sobre una situació concreta oferia propostes perquè fos atesa i resolta per l'equip de govern. Darrere de l'encàrrec hi havia el compromís polític de tenir en compte la veu dels infants per transformar la ciutat.

Hem vist com en el primer període l'encàrrec de l'Estudi sobre els espais de joc va ser una acció que va aportar molts elements reflexius per orientar i dinamitzar altres processos participatius del Consell. Així, davant un encàrrec que rebia el Consell d'Infants, l'equip dinamitzador tenia en compte les premisses següents:

- Definició conjunta de l'encàrrec polític: concreció de les necessitats i negociació dels objectius.
- Encàrrec bianual. Treball que s'ha de desenvolupar en dos anys, un temps que creiem que s'ajusta al ritme i l'evolució de la capacitat de treball de Consell.
 - Primer any: definició de l'objecte d'estudi i planificació de la recollida d'informació.
 - Segon any: treball de camp, elaboració de l'informe i presentació pública.
- Treball interdepartamental que garanteixi la implicació i el compromís d'altres tècnics que donin suport al treball del Consell i en projectin les propostes.
- Treball que impliqui altres infants per afavorir l'extensió de la participació.

A la constitució del 2000, el Consell va rebre el segon encàrrec polític, que va ser l'Estudi dels itineraris escolars, que es va desenvolupar en el període comprès entre el mes de novembre del 2000 i el mes de novembre del 2002. Amb tot, el Consell no va començar a treballar-hi fins a l'octubre del 2001, ja que aquest mateix any també havia de revisar l'informe dels espais de joc a Sant Feliu.

A continuació presentem com es va desenvolupar l'Estudi dels itineraris escolars:

1) *Es concreta i es defineix l'encàrrec*

Una vegada s'ha formulat l'encàrrec el dia de la constitució, on potser pels nervis els infants no assimilen prou bé l'objectiu del que se'ls encarrega, cal tornar-lo a concretar i aclarir-lo.

Abans de la concreció dins de l'espai del Consell, hi ha un treball intern entre els tècnics implicats. En aquesta ocasió l'encàrrec es feia conjuntament amb l'Àrea de Via Pública¹⁶⁷, que havia contractat els serveis externs d'Intra (Ingeniería de Tráfico, SL)¹⁶⁸ per al desenvolupament d'una part del projecte.

En el si del Consell, es va haver de concretar quin era l'encàrrec que creien que havien rebut. Els infants manifestaven que se'ls havia demanat estudiar què era necessari perquè els nens i les nenes poguessin anar sols de casa a l'escola amb les màximes condicions de seguretat.

Com que es va comprovar que la definició de l'encàrrec per part dels infants coincidia amb la que feien els tècnics implicats, no va ser necessari aprofundir-hi més.

En aquesta mateixa sessió es va informar al Consell que hi hauria una empresa que també treballaria el tema dels itineraris i que caldria que es coordinessin. També es va comentar que el tècnic de Via Pública i el responsable d'Intra participarien en el Consell per concretar conjuntament el treball.

2) *Planificació del treball: objectius compartits i desenvolupament individual*

El Consell d'Infants havia de definir i concretar quines serien les funcions i tasques que portaria a terme. Una sessió del Consell dedicada a l'Estudi dels itineraris es va dividir en dues parts: la primera per concretar la metodologia de treball i la segona per comentar el treball conjunt amb Ole Thorson.

- Concreció de la metodologia de treball: com estudiarem els itineraris?

¹⁶⁷ La persona de l'Àrea de Via Pública que va estar coordinant el projecte dels itineraris a la ciutat era el tècnic Lluís Carrasco. En aquella època, el regidor responsable de l'Àrea era José Vázquez.

¹⁶⁸ Equip de treball dirigit per Ole Thorson.

A partir d'una pluja d'idees, els representants del Consell van anar dient com creien que podien elaborar l'Estudi. Les idees que van suggerir van ser:

- Entrevistar els vianants.
- Recórrer els trajectes que fan els infants i observar els perills amb què es troben.
- Preguntar els seus companys.
- Filmar o fotografiar els obstacles que hi ha en els trajectes.

- Participació d'Ole Thorson a la segona part de la sessió del Consell d'Infants

Es van fer les presentacions dels professionals que visitaven el Consell i el tècnic de Via Pública va emmarcar l'encàrrec i va explicitar que l'Ajuntament volia que aquest Estudi el desenvolupés conjuntament el Consell i Intra.

A continuació, mitjançant el suport d'unes diapositives, Thorson va presentar al Consell diversos estudis de mobilitat que havien portat a terme altres ciutats i, sobretot, va mostrar quins eren els elements clau per garantir una mobilitat segura. A més, també els va mostrar alguns resultats i els problemes més comuns en relació amb la mobilitat.

Tot seguit va intervenir el Consell, que va presentar-se i va exposar com havien pensat fer l'Estudi, quins eren els dubtes que tenien i les decisions que encara havien de prendre. Els representants van agrair la informació rebuda i van comentar que els havia donat pistes per al que havien planificat.

Ole Thorson també va manifestar que encara hi havia algunes qüestions que calia concretar i els va convidar a formar una comissió que pogués coordinar-se amb el grup de treball d'Intra.

Notícia publicada a *El Butlletí*. Febrer, 2002.

Els nens i les nenes es van quedar meravellats per la presència i l'estil de Thorson, però sobretot per la seva capacitat d'escoltar-los i donar resposta a les seves qüestions.

A la sessió següent del Consell es va constituir la comissió que havia de treballar de forma coordinada amb Intra. Aquesta comissió estava formada per quatre representants.

3) Coordinació entre el tècnic de Via Pública, la comissió del Consell i Intra

Es van establir dues reunions entre la comissió: una inicial, de concreció del treball, i una de seguiment, tot just abans de les vacances d'estiu.

A la reunió inicial, es van prendre decisions sobre les escoles que participarien en la primera fase de l'Estudi¹⁶⁹. Els tècnics portaven una proposta que va ser acceptada i compartida pels infants. En aquests moments hi va haver un fet interessant, ja que es va plantejar desfer la comissió del Consell perquè els nens i les nenes que la formaven no anaven a les escoles seleccionades. Els infants no ho van considerar necessari ja que creien que ells podrien fer la feina igual i que els representants que eren de les escoles triades podien fer la feina des d'allà. En aquest instant, allò que als adults en podia semblar que provocaria que ells perdessin l'interès i la motivació, per als infants no era qüestionable, gràcies a la seva responsabilitat i al seu compromís. Així, la comissió va continuar amb la seva feina i va fer arribar als seus companys les raons per les quals s'havien triat aquelles escoles i no unes altres. A més, la comissió va analitzar el qüestionari que Intra havia dissenyat per recollir la informació i hi va aportar un parell de modificacions.

A partir d'aquesta reunió i de la concreció a la sessió següent del Consell, els representants es van comprometre a desenvolupar les accions següents dins de l'Estudi dels itineraris.

- Assistiran a les reunions amb les AMPA. Hi anirà el grup que representa el Consell per al tema dels itineraris: Eduard P., Pau B., Patrícia C. i Marta L.
- Repartiran els qüestionaris a les classes de cinquè i sisè, i en faran el seguiment. Es parlarà amb els equips directius perquè diguin als tutors que facilitin un espai d'assemblea per presentar els qüestionaris i poder-los treballar amb els infants del Consell i la classe.
- El Consell d'Infants comunicarà als seus companys d'escola que, durant el temps que duri l'Estudi, a les bústies de suggeriments i queixes que tenen a les escoles es prioritzarà el tema dels itineraris i recolliran les seves propostes.
- Faran un treball de camp juntament amb monitors, fent fotografies i recollint les dificultats que puguin trobar en el trajecte escolar.
- Elaboraran un dossier que s'haurà d'incloure, tal com el presentin, a l'Estudi dels tècnics per presentar-lo a l'Ajuntament.
- S'haurà d'informar el Consell d'Infants de tot el procés que es va portant a terme, ja sigui per mitjà del grup que el representa o de l'Àngels.

Treball que es va comprometre a desenvolupar el Consell d'Infants en el marc de l'Estudi dels itineraris. Març, 2002.

Al mes de juny van acordar tornar-se a reunir per presentar el treball realitzat i els resultats obtinguts.

¹⁶⁹ Les escoles eren: Col·legi Verge de la Salut, CEIP Nadal i CEIP Falguera.

4) Preparació del treball de camp

Després d'un petit parèntesi a causa de la implicació del Consell en altres temes (Festes del Mil·lenari, remodelació del carrer Joan Maragall, la bústia...), va arribar el moment de planificar i executar el treball de camp.

El Consell va decidir que faria una observació dels itineraris de les tres escoles seleccionades: amb l'ajuda d'una càmera es fotografiarien aquells elements que dificultessin la mobilitat dels ciutadans i, en concret, dels infants.

Primer de tot van elaborar un guió per definir què havien de tenir en compte per fer el treball de camp. A continuació, per recollir la informació, el Consell va dissenyar una fitxa d'observació en la qual enganxarien la foto, explicarien el motiu pel qual havien retratat aquella situació i escriurien un comentari amb el seu suggeriment. Aquesta fitxa tenia la finalitat de facilitar posteriorment la redacció de l'informe.

Orientacions per a l'observació i fitxa per recollir la informació del treball de camp. Maig, 2002.

Van organitzar-se tres grups d'acord amb la disponibilitat dels representants. Així, a cada grup, hi havia entre sis i set components. A més, van decidir a quina escola anirien cada dia tenint en compte que els representants d'aquella escola també hi poguessin anar.

5) Treball de camp

Per grups es trobaven a la porta de l'escola seleccionada, on es repartien els diferents itineraris i, per parelles, feien l'observació.

Per a tots era la primera vegada que feien un treball de camp. Els grups de treball portaven assenyada en un mapa la zona que havien de recórrer, una càmera i un bloc amb les fitxes per recollir les observacions. Per parelles, i acompanyats d'un adult, feien el recorregut establert.

Moments d'organització del treball de camp per a l'Estudi dels itineraris escolars. Juny, 2002.

Els infants observaven el seu voltant, fitxant-se i analitzant aquells aspectes que podien dificultar la mobilitat segura. També es fitxaven en els comportaments dels vianants per explicar les implicacions de les dificultats en l'itinerari.

Com es pot veure a les dues imatges inferiors, els nens i les nenes prenen nota de les seves observacions i, fins i tot, en algunes ocasions, comprovaven personalment les implicacions que tenien certs obstacles. Després de dues hores, cada parella havia fet unes 24 fotografies i els infants ja tenien molta informació sobre els voltants de les escoles.

Fotos fetes pels infants en el treball de camp de l'Estudi dels itineraris escolars. Juny, 2004.

Hi va haver anècdotes que els nens i les nenes no oblidaran mai, per exemple: els infants van fotografiar el cotxe de la policia urbana aparcat a sobre de la vorera. També van observar que hi havia forats en alguna reixa i van pensar que el bastó d'una persona gran hi podia entrar. Els infants ho van preguntar a un avi i aquest els va contestar que no li havia passat mai. Un altre grup no es van atrevir a fotografiar una paradeta de gelats a la sortida del parc, amb la qual era fàcil ensopegar perquè estava al mig de la vorera, per por que el venedor els digués alguna cosa. Després d'uns dies, vam moure la paradeta uns quants metres. Un nen va observar que un contenidor estava fora del seu lloc i que això podia ser un perill. El cas és que no només va prendre nota del fet, sinó que el va posar al seu lloc i, davant de la nostra felicitació, la seva resposta va ser encara més alligonadora: "a mi no em costa res col·locar-lo al seu lloc, i així puc evitar qualsevol accident".

6) Anàlisi de les observacions fetes i elaboració de l'informe

A la reunió següent del Consell ja teníem totes les fotos, però no vam poder treballar-les perquè s'havia de preparar la visita de l'alcalde per tractar el tema de la bústia. El que sí que es va fer va ser una valoració ràpida de la feina feta i un intercanvi de les anècdotes de cada grup. Tots els grups van observar el mateix: voreres no adaptades, cotxes mal aparcats, obstacles a les voreres (papereres, senyals de trànsit, contenidors...), comportaments erronis de vianants i conductors, la problemàtica de la via del tren...

Aquell mateix dia es va rebre una carta del tècnic de Via Pública en què convidava el Consell a la presentació del seu informe sobre els itineraris escolars durant la Setmana de la Mobilitat, el dia dedicat a la infància.

Es va concretar una sessió extraordinària per organitzar i començar a preparar l'informe. Els nens i les nenes es van posar a treballar per grups. Amb l'hora i mitja de reunió, van classificar les fotos per temàtiques, van revisar els peus de foto i en van proposar altres, i van establir la presentació de l'informe. Aquell dia la feina no es va poder acabar, ja que feia molta calor i el curs ja s'havia acabat.

Abans de marxar de vacances d'estiu, la comissió es va reunir amb el representant d'Intra per intercanviar els treballs i per planificar la presentació dels informes. El Consell encara havia d'acabar d'elaborar l'informe, però va poder presentar què havia fet, com ho havia fet i algunes de les situacions que havia observat.

A la tornada de les vacances d'estiu, després d'un retrobament del grup, es va planificar el treball del Consell fins a la data de la constitució. En relació amb el

projecte dels itineraris, es va confirmar l'assistència del Consell a la presentació de l'informe dels itineraris durant la Setmana de la Mobilitat. Tot seguit es va planificar el treball per poder tenir-lo per a la data prevista i es van concretar les parts de l'informe.

A continuació es pot observar l'elaboració de l'informe per grups:

Treball per elaborar l'informe del projecte dels itineraris escolars. Octubre, 2002.

Els representants van consensuar els elements que denunciarien i després, per grups, van elaborar l'informe específic de l'itinerari que van fer. En grups van concretar els titulars de cada apartat, les denúncies i les propostes que feien, i els peus de foto de cada situació recollida.

De forma gràfica, en l'apartat de les conclusions, els infants van denunciar aquells elements que dificultaven la mobilitat dels vianants.

També van elaborar alguna proposta, com es pot veure a les fotografies inferiors. A la fotografia de l'esquerra, identificaven una situació que dificultava la mobilitat dels vianants: un pas de vianants inutilitzat per un pal de la llum, un cotxe mal aparcat, un contenidor obstaculitzant el pas... A més, volem destacar que els infants van observar que els vianants feien un itinerari alternatiu al marcat al final de la Rambla i cometien una imprudència a l'hora de creuar. Davant d'aquest comportament, el Consell va proposar moure de lloc el pas de vianants per facilitar el recorregut dels vianants i per garantir-ne la seguretat, com es pot veure a la fotografia de la dreta.

Situació denunciada per dificultat la mobilitat

Proposta d'itinerari alternatiu

L'informe va acabar-se a temps per poder-lo presentar a la Setmana de la Mobilitat Sostenible.

7) Presentació del treball: conclusions i propostes

El dia de la presentació pública, el Consell d'Infants i Intra van presentar durant el mateix acte els treballs que havien fet. L'acte el presidia l'alcalde, el regidor de Via Pública i la regidora d'Educació. Els representants del Consell estaven a la primera fila. A les fotografies següents es pot veure l'organització de l'acte.

Presentació pública conjunta de l'Estudi dels itineraris del Consell d'Infants i de l'empresa Intra. Novembre, 2003.

Primer hi va haver la intervenció del responsable d'Intra. Els infants l'escoltaven amb atenció i patien per la qualitat dels gràfics presentats i la quantitat d'informació.

Tot seguit va intervenir el Consell, que tenia el suport d'un PowerPoint que el tècnic de Via Pública els havia preparat a partir de les pàgines de l'informe. A continuació, mostrem algunes de les idees exposades pel Consell en el seu torn d'exposició:

Què hem vist?

- Cotxes i motos aparcats a les voreres i als passos de vianants.
- En alguns carrers hem trobat obstacles al mig de la vorera.
- Hi havia carrers que tenien alguns perills, sobretot per als més petits (tubs trencats, cables de fàcil accés, tanques sense retirar...).
- Cotxes i persones que havien de passar per la carretera perquè els cotxes estaven mal aparcats.
- Les persones i els cotxes no respecten els senyals i les normes.
- Molts cops la gent no passava pels passos de vianants i passaven pel mig de la carretera perquè el camí fos més curt.
- Moltes caques de gos a les voreres i als parcs.
- Als nens i a les nenes ens agrada que davant de l'escola hi hagi espai per xerrar i per trobar-nos.
- Al barri Falguera hem trobat que, majoritàriament, els passos de vianants estan adaptats als dos extrems. Caldria revisar, d'acord amb aquests, l'adequació dels altres passos, per tenir en compte les persones que van amb cotxets o amb cadira de rodes.
- A la majoria d'entrades i sortides de les escoles hi ha coses que ens dificulten l'espai i la visió (pares i mares aglutinats davant la porta de l'escola, vehicles mal aparcats, contenidors mal col·locats que dificulten la visió...).

Entrades i sortides de les escoles

Hem vist aspectes positius i aspectes negatius de les entrades i sortides de les escoles i els volem assenyalar.

Positius

- Espai de trobada per xerrar entre nosaltres.
- Una escola té la sortida a un carrer de vianants.

Negatius

- Vorera molt estreta davant de l'escola i això fa que no hi hagi espai suficient, ja que s'omple de famílies a l'entrada i a la sortida de l'escola i obliga els vianants a baixar a la carretera.
- Els cotxes envaeixen el carrer i la plaça i són un perill per als infants.

Propostes

Proposem tres accions:

- Treure els contenidors que ens treuen visibilitat en creuar els carrers.
- Fer cartells per sensibilitzar els ciutadans perquè no aparquin a les voreres.
- Canviar un pas de vianants per posar-lo en un altre lloc que ens sembla més adequat.

Reproducció de les valoracions i propostes del Consell d'infants a l'informe dels itineraris escolars.

En finalitzar la seva intervenció, la representant del Consell va lliurar a l'alcalde l'informe final.

L'acte va finalitzar amb unes paraules de l'alcalde, que va agrair el treball de les dues entitats i va manifestar la seva satisfacció per les aportacions del Consell. L'alcalde es va comprometre públicament a desenvolupar algunes de les propostes que es feien.

Quan l'acte es va acabar, el públic assistent es va apropar per consultar l'informe i algunes persones van fer preguntes als representants del Consell.

La valoració del treball per part dels infants va ser molt satisfactòria, no només perquè la presentació havia estat un èxit, sinó perquè havien après moltes coses durant el seu procés d'elaboració i perquè els objectius proposats s'havien assolit amb temps i dedicació. També, perquè els dos estudis havien arribat a propostes molt similars i força coincidents.

Una vegada presentat l'Estudi, el Consell va continuar vinculat amb el tema dels itineraris mitjançant les accions següents:

- Presentació de la segona fase de l'Estudi dins de la Setmana de la Mobilitat Sostenible del novembre del 2003. El Consell va assistir-hi per presentar quin havia estat el seu treball i els resultats que havien obtingut.
- Seguiment de les accions de l'Ajuntament per desenvolupar les propostes fetes en l'Estudi. El tècnic de Via Pública va anar informant puntualment el Consell d'Infants de les accions que s'executaven a partir de l'informe que aquest òrgan havia presentat.
- Participació d'exmembres del Consell d'Infants a la Jornada sobre camins escolars organitzada per la Diputació de Barcelona el novembre del 2004. El tècnic va convidar a participar en la presentació del treball exmembres del Consell que l'havien elaborat durant el període 2000-2002.

El desenvolupament d'aquest encàrrec polític per part del Consell d'Infants ens va permetre identificar estratègies de treball que afavorien l'anàlisi de necessitats, la concreció de formes d'estudiar la realitat, la formulació de necessitats i de propostes de millora i la forma de presentar la feina feta. En síntesi, va ser un treball satisfactori ple d'indicadors per projectar les transformacions que es podien introduir en els itineraris escolars per garantir la mobilitat segura i autònoma dels infants.

L'opinió dels infants en altres espais de participació

Acabem de descriure com, mitjançant l'encàrrec polític, els nens i les nenes del Consell aporten la seva perspectiva a l'Ajuntament perquè hi ha una necessitat concreta sobre la qual està previst fer millores. A continuació, mostrarem altres situacions que van sorgir en aquest segon període, en què es demanava que el Consell d'Infants s'impliqués en altres consells o en processos participatius. Aquestes situacions es caracteritzaven per ser espais de deliberació i anàlisi d'un tema on diferents ciutadans i professionals intercanviaven les seves perspectives sobre un aspecte concret relacionat amb la ciutat.

Hem seleccionat quatre actuacions significatives d'aquest tipus per descriure-les:

- Participació en millores urbanístiques i transformacions de carrers.
- Intervenció en el Dia Internacional contra la Violència de Gènere.
- Acte d'expressió pública contra el militarisme i la guerra a l'Iraq.
- Participació en les jornades de la Xarxa d'Atenció a la Infància.

▪ *Participació en millores urbanístiques i transformacions de carrers*

La ciutat de Sant Feliu s'ha caracteritzat per introduir processos consultius de caràcter participatiu per dissenyar transformacions en el si de la ciutat. Aquests processos estan relacionats amb millores urbanístiques, amb la planificació de festes i amb la definició del projecte de ciutat. Els processos en què ha participat el Consell han estat:

- 2001 Projecte de remodelació de la rambla Marquesa de Castellbell¹⁷⁰.
- 2002 Projecte per convertir el carrer Joan Maragall en zona de vianants.
Comissió ciutadana del Mil·lenari de Sant Feliu.
"Sant Feliu, ciutat en congrés"¹⁷¹.

¹⁷⁰ Farem servir aquesta abreviatura per referir-nos al projecte de remodelació de la rambla Marquesa de Castellbell.

¹⁷¹ Procés participatiu en què els veïns i les veïnes de Sant Feliu tenen l'oportunitat de debatre conjuntament i donar el seu punt de vista sobre l'estat actual de la ciutat. A més, poden fer aportacions sobre com volen que sigui la seva ciutat en el futur i elaborar propostes d'acció amb vista al 2001. El Consell d'Infants va participar en la revisió de l'adequació del qüestionari per al debat familiar i en un taller. El seguiment tècnic va estar a càrrec de la Facultat de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, mitjançant el postgrau Participació i Desenvolupament Sostenible.

A continuació, presentarem què va suposar la dinamització de la primera participació del Consell d'Infants en un procés consultiu. Va ser en el projecte de remodelació de la rambla Marquesa de Castellbell, el març del 2001. D'aquella experiència l'equip dinamitzador vam extreure algunes orientacions per a la intervenció del Consell.

L'Ajuntament va encarregar a un grup d'experts en participació ciutadana de la Facultat de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona la direcció d'aquest projecte. Aquest grup va ser el responsable de planificar i desenvolupar el procés participatiu.

Una de les primeres coses que va fer va ser convocar reunions amb representants dels departaments i programes de l'Ajuntament per definir conjuntament quins podien ser els participants d'aquest procés i consensuar la metodologia. En una d'aquestes reunions es va convocar les dinamitzadores del Consell. Inicialment no enteníem gaire el motiu pel qual estàvem convocades, però posteriorment l'equip d'experts ens va aclarir el perquè: "ens van dir que hi havia un Consell d'Infants, i vam creure que podrien representar el col·lectiu d'infants que utilitzen la rambla. Com ho veieu?". En finalitzar la reunió vam voler aprofundir en algunes qüestions relacionades amb la participació del Consell, per garantir que la seva implicació tenia sentit i que no es tractava simplement de fer-hi acte de presència. L'intercanvi amb el responsable del grup d'experts ens va donar garanties que els infants serien tractats com qualsevol altre ciutadà. A més, ens va dir que consideraven important la seva presència dels nens i les nenes perquè podien aportar una perspectiva diferent de la ciutat. Els infants serien distribuïts, en parelles, pels diferents tallers, on el dinamitzador o la dinamitzadora estaria pendent d'ells.

A la reunió següent del Consell, al torn de les informacions vam comunicar-los la proposta de participació que se'ls feia com a representants dels nens i les nenes de la ciutat. El procés de participació en el projecte de la rambla suposava reunir-se dos matins de dissabte, de les 9.00 a les 14.00. Els infants van acceptar sense cap mena de dubte. L'única cosa que els preocupava era saber quins dissabtes serien per si tenien activitats lúdiques o marxaven amb la família. Dels 22 representants del Consell, es van comprometre a assistir-hi vuit. Es va fer arribar a les famílies una carta per explicar-los l'activitat i perquè autoritzessin els infants a assistir-hi.

Va arribar el dia del primer consell ciutadà, que començava a les 9.30 a la Biblioteca del Centre de Recursos. Els primers en arribar van ser els representants del Consell, que van seure en un dels extrems de la taula, com es pot veure a la fotografia. A poc a poc anaven arribant altres participants que es miraven els infants amb una certa expressió d'estranyesa, qüestionant-se en silenci què feien en aquella reunió.

Mentrestant ells estaven preocupats per si ho farien bé davant de tanta gent, i encara ho van estar més quan van veure arribar l'alcalde.

La sessió va començar amb la benvinguda de l'alcalde. En la seva intervenció va ressaltar la finalitat del procés participatiu que estava a punt d'iniciar-se per decidir quina rambla volien els ciutadans de Sant Feliu a partir dels usos que en feien i de les necessitats que hi havia (aparcament, mobiliari, recollida selectiva, enllumenat...). Per tancar la intervenció va agrair la participació de tots els assistents, però va adreçar-se especialment als representants del Consell d'Infants. Aquests van quedar-se ben sorpresos, igual que la resta de participants. Les seves paraules van explicitar el perquè els infants eren allà reunits i com les seves aportacions eren igual de vàlides que les dels altres ciutadans.

Participació ciutadana en la remodelació de la rambla. Març, 2001.

Una vegada es va presentar la sessió de treball, es va distribuir els assistents en cinc tallers que, fins a les 12.30, havien d'analitzar i debatre les tres possibles propostes de remodelació de la rambla. Els nens i les nenes van ser distribuïts per parelles en quatre dels cinc grups. L'equip dinamitzador vam quedar-nos fora dels tallers per no interferir-hi.

A les 12.30 va arribar el moment de presentar les conclusions de cada un dels tallers. En dos dels cinc grups hi havia un representant de Consell que feia de portaveu del grup. En aquesta última part de la sessió, les mirades havien canviat: els adults buscaven la complicitat dels infants i, amb l'intercanvi d'un somriure, manifestaven la seva satisfacció per la feina feta.

En una de les intervencions d'una nena que feia de portaveu, es va produir una anècdota simpàtica i espontània. En acabar la presentació de les idees debatudes pel grup, després dels aplaudiments i quan ja es donava pas al grup següent va dir: "Aprofito per fer-li arribar una queixa al cap de la Policia. I és que a la plaça Joan Maragall cada tarda hi ha un grup de joves amb motos que ocupa tota la plaça i els vianants hem de passar pel mig del carrer per la por que ens fan els joves i perquè no ens deixen lloc per passar. Gràcies." Les dinamitzadores ens vam mirar i ens vam quedar sense saber què dir. Hi va haver més aplaudiments i es va sentir el cap de la Policia que deia: "Ja en prenc nota."

La sessió de treball es va allargar fins gairebé les 15.00, però cap representant del Consell no va marxar fins que no es va donar per tancada la sessió de treball. La reunió es va acabar amb l'agraïment per la participació de tots els assistents, i es va convidar a tothom a participar a la sessió següent, en què es presentarien les propostes per remodelar la rambla a partir de les aportacions de cada un dels tallers.

Els representants del Consell estaven molt satisfets d'haver-hi participat i així ho van fer saber a la reunió següent del Consell, on van explicar com havia anat la sessió de treball, van explicar les paraules que els havia dedicat l'alcalde i quines havien estat les aportacions que s'havien fet en els diferents tallers. Algunes de les aportacions dels infants van ser:

- Hi hauria d'haver seients perquè la gent gran pogués descansar.
- El terra no hauria de ser llis perquè quan plou es fàcil rrelliscar; però tampoc no hauria de ser de rajoles perquè quan els infants van a l'escola amb les carteres amb rodes, aquestes fan molt soroll i els nens gairebé no poden parlar entre ells.
- Hi hauria d'haver algunes fonts per si tenim set.
- Hi hauria d'haver papereres per poder mantenir la ciutat neta.
- Les voreres haurien de ser adaptades per facilitar la mobilitat de la gent que va amb cotxets i amb cadira de rodes.

La valoració que van fer les dinamitzadores de la participació del Consell va ser la següent:

- Ha estat una oportunitat per implicar el Consell d'Infants en una comissió ciutadana formada per altres ciutadans adults on junts reflexionaven què era millor per a la ciutat i la ciutadania.
- La seva implicació en els tallers ha estat màxima. Algun participant ens ha comentat que era increïble la desimboltura amb què expressaven la seva opinió. I, a més, els infants defensaven les seves idees amb arguments, escoltant i respectant els torns de paraula.

- Els infants han estat tractats com a ciutadans de ple dret i la seva opinió ha estat escoltada.
- Tenim la percepció que els adults assistents s'han adonat que els infants tenen coses a dir de la seva ciutat; que les seves aportacions tenen un altre punt de vista, que també és rellevant, i que la participació no és cosa d'adults, sinó de tots els ciutadans.
- Els infants s'han sentit importants i motivats perquè s'ha reconegut públicament el seu treball i la seva capacitat per participar.

A la segona sessió de treball, hi van assistir cinc representants del Consell. En aquesta ocasió es presentaven les idees recollides a la sessió anterior i es concretaven en possibles actuacions. La dinàmica de la sessió va ser més estàtica: els participants escoltaven la intervenció dels arquitectes, que descrivien les tres simulacions possibles del que seria la remodelació de la rambla. Posteriorment els participants tenien un espai de preguntes i votaven una de les tres propostes. Aquesta sessió no va estar tan ben valorada pels infants, ja que va ser molt llarga i pesada a causa de les explicacions dels arquitectes i de la terminologia que empraven. Hem de dir que la gran majoria dels nens i les nenes no es van quedar fins al final. També s'ha de dir que hi va haver algun moment de tensió, ja que algun grup de veïns va enfrontar-se amb els arquitectes.

La valoració final d'aquesta actuació del Consell és bona, ja que va ser la primera experiència de la ciutat on els infants participaven en un procés consultiu. A partir d'aquesta experiència, el Consell va ser convidat a participar en altres espais per donar la seva opinió.

▪ *Intervenció en el Dia Internacional contra la Violència de Gènere*

La segona experiència de participació que va tenir el Consell va ser en el Consell de la Dona. El novembre del 2001, per primera vegada, es va demanar al Consell d'Infants que participés en la Jornada que organitzaven en contra de la violència i el maltractament a les dones. La petició arribava amb poc temps, d'una setmana per una altra, i la col·laboració estava poc definida. Es va presentar la petició al Consell, que ho va estar valorant i va decidir que no era un bon moment, ja que hi havia molts temes sobre la taula (s'estava preparant el dia de la constitució) i que, si de cas, per a l'any vinent, amb temps, ho podia preparar.

Així va ser, a principis del 2002, la responsable del Consell de la Dona es va posar en contacte amb la dinamitzadora del Consell d'Infants per fer-li arribar la petició de

col·laboració. Concretament es demanava que el Consell aportés la seva visió en relació amb el maltractament a les dones.

La dinamitzadora va traslladar la petició al Consell. Alguns dels membres recordaven que l'any anterior no hi havien pogut participar i que aquest any podien fer-ho.

El Consell va analitzar com podien aportar la seva opinió en relació amb la violència domèstica. La proposta que van fer consistia a escriure una carta adreçada a un home maltractador. Així, van quedar que, per a la propera trobada, cada membre portaria unes paraules adreçades a un maltractador. Els escrits que van portar van ser:

Hola! Saps, a mi no m'agrada que maltractin la gent, i menys un home que no sap el que fa. Sabies que la gent com tu no m'agrada, i saps per què, perquè no té consciència del que fa amb les dones. Tot el que els passa a aquestes dones és per uns homes dolents com tu que les utilitzen i després les maltracten. T'agradaria que et maltractessin? Segur que no. Doncs tu tampoc no has de fer-ho, perquè les dones s'han de respectar igual que els homes. Senyor, si és que se li pot dir senyor, perquè un senyor tracta bé les dones. Per molt que penso, no m'explico en què pensa quan maltracta les dones, què li han fet elles per maltractar-les així? Li recordo que són persones igual que vostè. Tenen sentiments, cosa que vostè no crec que tingui. Jo li voldria fer una pregunta, si cada dona que pegués fos un home, s'ho pensaria? Escric aquestes paraules perquè pensi una mica i deixi de maltractar persones humanes, ja que no li fa mal a ella sola sinó que també li fa a la seva família. Pensi una mica! Miri, per començar crec que això que fa no està gens bé. Segona, no crec que tingui tan poca vergonya com per fer-li això a una dona. No sé si sap que quan la policia l' enxampi, anirà directament a la garjola. Això que fa vostè no es pot considerar; què s'ha cregut! Espero que tothom s'adoni de la classe d'home que és vostè. No tinc res més a dir. Atentament, Hola, Pensa que estàs al món del revés, on la dona és la maltractadora i tu, la víctima. Com et sentiries? Doncs així se sent la dona quan tu la maltractes. Et faria gràcia que et donessin cops de puny? A un home... maltractador! Des dels ulls d'un infant: no veig per què he d'entendre els homes que maltracten les dones. És fàcil pensar que tenen un motiu, però de debò, el tenen? Tu, home, saps per què ho fas? De debò, no ho entenc! Expliqueu-nos-ho, homes maltractadors, per què ho feu, doneu una idea raonable d'un pensament irresponsable. Trobeu bé maltractar les dones? Heu provat de posar-vos en els seus ulls? En el seu cos? Penseu com elles. Doneu la cara, parleu, i sobretot, PAREU.	No ets conscient del que fas, no està bé i fins que no te n'adonis seràs una de les persones més incultes que hi ha. Has de deixar de fer-ho, pensar-ho i tornar a la realitat. Veuràs que el que estàs fent no és el més adequat. Segur que ho aconseguiràs, això sí, si tu vols. Ànims! Benvolgut senyor, Segurament si vostè maltracta la seva dona és perquè deu tenir algun problema personal: gelosia, alcohol, drogues, etc. Si un d'aquests fos el seu cas li recomanaria que anés a un metge per trobar alguna solució. Si no es pot controlar vagi-se'n a viure a una altra ciutat i deixi en pau la seva dona. Hola! No penses que t'has casat amb una dona que estimaves i heu estat temps compartint coses. Posa't al seu lloc! Pensa en com la fas patir. Ella t'estimava i tu, en comptes de donar-li amor, li donaves bufetades, puntades, etc. Per què no reflexiones sobre el que has fet, per què no et dones compte del mal que li has fet? Pensa que has destrossat una família per culpa teva. Pensa-ho. Hola! De ben segur que alguna vegada has pensat: per què sóc maltractador? Tens un problema. Has d'intentar enfrontar-t'hi. Una ajuda per fer això és un psiquiatre. Espero que t'ho pensis bé i que actuis. Una abraçada. Imagineu-vos que és el món al revés: La seva esposa no diu res perquè no hi és. Les 12:00 han tocat i la sopa que amb l'amor li has preparat s'ha refredat. Toc! Toc! Obres, és la teva dona, que ben "torrada" està, que amb les amigues de gresca ha estat. Amb llàstima li prepares un te i sense voler et cau, i et comença a pegar... Molts exemples més podríem posar. I només dic una cosa: REFLEXIONA. Hola, Si t'has casat amb una persona, no crec que sigui per maltractar-la. Posa't al lloc de la teva dona, estaries tot el dia apallissat, no t'agradaria gens estar al seu lloc. Adéu i mala sort.

Proposta que va elaborar el Consell d'Infants per portar a la Comissió del Mil·lenari.

Aquests escrits van ser els continguts en què es va centrar el treball de la sessió per elaborar la carta. El treball es va organitzar de la forma següent:

- Es van llegir cada un dels escrits i es va demanar que hi posessin molta atenció ja que havien de poder identificar quines eren les idees que sortirien a la carta final.
- Posteriorment, es tractava d'assenyalar quines eren les idees que més els havien agradat i que creien més importants.
- Es van anar identificant les idees més significatives de cada escrit.
- Finalment, es van ordenar i, quan es va considerar que ja havien recollit tot el que volien dir, es va llegir la carta definitiva.

A continuació, es reproduïx la carta que es va elaborar a partir de les diferents aportacions dels infants i de la feina feta durant la sessió:

Des dels ulls d'un infant, no veig per què he d'entendre els homes que maltracten les dones. És fàcil pensar que tenen un motiu, però de debò, el tenen? Tu, home, no penses que estàs amb una dona que estimaves i que heu estat temps compartint coses? Posa't al seu lloc! Pensa en com la fas patir. Ella t'estimava i tu, en comptes de donar-li amor, li donaves bufetades, puntades, etc.

Tu, home, saps per què ho fas? De debò, no ho entenc! Expliqueu-nos-ho, homes maltractadors, per què ho feu, doneu una idea raonable d'un pensament irresponsable.

Trobeu bé maltractar les dones? Heu provat de posar-vos en els seus ulls? En el seu cos? Penseu com elles. Doneu la cara, parlev, i sobretot, PAREU.

Sabies que la gent com tu no m'agrada, i saps per què, perquè no té consciència del que fa amb les dones.

Imagina't que és el món al revés: "La teva esposa no diu res, no hi és. Les 12.00 han tocat i la sopa, que amb amor li has preparat, s'ha refredat. Toc! Toc! Obres la porta. És la teva dona, que arriba beguda. Ha sortit de gresca amb les amigues... Amb llàstima, li prepares un te i sense voler et cau, i et comença a pegar... Molts exemples més podríem posar."

Ara digues-me, si fossis tu la víctima, com et sentiries?, t'agradaria que et maltractessin?, oi que no? Dons tu tampoc no ho has de fer, perquè les dones s'han de respectar igual que els homes.

T'he escrit aquestes paraules perquè pensis una mica, i deixis de maltractar la dona, ja que no li fas mal a ella sola, sinó que també li fas mal a la seva família.

De ben segur que alguna vegada has pensat: per què sóc maltractador? Segurament si maltractes la teva dona és perquè deus tenir algun problema personal: gelosia, alcohol, drogues, etc. Si un d'aquests fos el teu cas, has d'intentar enfrontar-t'hi. Et recomano que vagis a un metge, a un psiquiatre, a algú que t'ajudi a trobar una solució. Si no et pots controlar, vés-te'n a viure a una altra ciutat i deixa en pau la teva dona. Espero que t'ho pensis bé i que actuïs.

I només dic una cosa: REFLEXIONA. Pensa una mica.
Segur que ho aconseguiràs, això sí, si tu vols. Ànims!

Carta a un maltractador. 25 de novembre del 2002.

Una vegada redactada la carta, només calia que decidissin els dos representants que presentarien l'aportació del Consell a la plaça de la Vila el Dia Internacional contra la Violència de Gènere.

Aquesta col·laboració amb el Consell de la Dona es va mantenir des de llavors fins ara.

▪ *Acte d'expressió pública contra el militarisme i la guerra a l'Iraq*

Al febrer del 2002, amb motiu de la guerra a l'Iraq i del posicionament del Govern espanyol davant del conflicte, van haver-hi diferents mobilitzacions en contra de la intervenció militar. L'Ajuntament de Sant Feliu, unint-se als diferents actes reivindicatius per aturar la guerra, va aprovar una moció contra el militarisme i va organitzar un acte públic. Es va convidar el Consell a participar en aquest acte.

L'equip dinamitzador ens havíem plantejat si aquest era un tema que havíem d'abordar i fer-ne ressò. Teníem el compromís de parlar-ne i d'analitzar-lo, encara que inicialment ens semblava que podia sobrepassar els temes de la ciutat. Aleshores va arribar la proposta d'implicar-se en l'acte que s'estava organitzant.

A la reunió de principis de febrer es va presentar al Consell la proposta feta des d'alcaldia per participar en l'acte. El Consell no va dubtar a participar-hi i implicar-s'hi. Era un tema que estava molt candent i present en els mitjans de comunicació.

Per poder treballar-lo, el primer que vam fer va ser explorar què era el que sabien del tema i com el veien. A continuació, els vam demanar que tanquessin els ulls i imaginessin com es deuria sentir un nen o una nena en una situació de guerra. Es van traslladar a un espai de conflicte bèl·lic i van descriure com s'ho imaginaven. A partir d'aquí van anar traient diferents idees, que es van lligar per elaborar un breu relat d'una situació de guerra amb ulls d'infants.

"Acaba de sonar l'alarma, sento crits i el meu germà que plora, només sento bombes que cauen. Estic sola amb el meu germà. S'han emportat la meva mare a cops i empentes i el pare està lluitant a la guerra. Fa dos dies que no menjo i cada dia estic més dèbil. Fa estona que no sento res, agafo al meu germà i surto al carrer. Tinc fred, no sé on anar, no hi ha ningú caminant pel carrer, només veig gent ferida o morta...

El meu germà em pregunta què ha passat... Com li ho explico... Em poso a pensar i...

Miro al meu voltant i la meva ciutat està en ruïnes, em paro al mig del carrer i crido ben fort...

- De què serveixen les guerres? Prou guerres!

- Per què no podem tenir la pau al món? Volem la pau al món!

- No hi ha altres formes de resoldre els problemes? Provem-ho dialogant."

Paraules que el Consell va manifestar en l'acte contra el militarisme i la guerra a l'Iraq. 13 febrer del 2002.

Els representants van proposar que amb els tres missatges que crida l'infant en el relat podien fer una pancarta o un cartell mostrant-ne la idea clau. Es va acordar quedar una hora abans de la convocatòria per fer els cartells i per preparar la presentació de l'escrit. Finalment, es va preguntar qui volia participar a l'acte. Van ser tants els representants que es van oferir que, en comptes de ser dos, van decidir ser quatre.

El dia de l'acte, tot i ploure, no hi va faltar cap infant. La seva intervenció va tancar l'acte després de les paraules de l'alcalde.

Participació del Consell d'Infants a l'acte d'expressió pública contra el militarisme i la guerra a l'Iraq. Febrer, 2002.

La participació en aquest acte va ser una oportunitat per treballar valors més enllà dels continguts de la ciutat. Els nens i les nenes van transmetre com seria una ciutat en guerra des dels ulls d'un infant. Va ser una participació puntual, però força significativa.

▪ Participació en les jornades de la Xarxa d'Atenció a la Infància

La Xarxa d'Atenció a la Infància, com s'ha descrit anteriorment, és una entitat ciutadana que té la finalitat d'afavorir i millorar la tasca familiar de criança i educació de l'infant. Està formada per professionals que presten serveis des d'equipaments públics i privats d'atenció als infants i a les seves famílies i per ciutadans organitzats en entitats cíviques relacionades amb la infància. En el seu organigrama funcional està inclòs el Consell d'Infants.

La Xarxa organitza anualment una jornada de treball per afavorir la formació i l'intercanvi entre els professionals. El Consell va participar-hi per primera vegada el juny del 2003, presentant el seu treball. Aquesta intervenció va ser valorada

positivament pels assistents i pels membres de l'organització de les jornades, alguns dels quals sentien a parlar del Consell i del seu treball a la ciutat per primera vegada.

L'any següent, el Consell va rebre una petició per participar a la III Jornada de la Xarxa, que tenia la finalitat d'eixamplar l'espai de comunicació dels equipaments amb les famílies i els infants.

A la reunió del maig es va proposar al Consell la possibilitat de participar-hi. Els infants van acceptar, però no tenien gaire clar en què consistia la seva participació. Per aclarir-los-ho, es va demanar que, a la reunió següent, hi assistís un dels organitzadors de la Jornada. Per tant, la preparació d'aquesta participació del Consell va tenir dues parts:

1) Concreció de la petició de col·laboració i espai de debat intern

A la sessió de juny va assistir un membre del Secretariat de la Xarxa per presentar aquesta entitat ciutadana al Consell i per explicar quin sentit tenia la seva participació com a infants a la Xarxa.

Sessió de preparació de la intervenció a la II Jornada de Xarxa d'Atenció a la Infància. Juny, 2004.

Tot seguit, va formular una qüestió per centrar el debat: "Com valoreu l'atenció que rebeu dels professionals i equipaments que us atenen?" Als membres del Consell els va costar opinar sobre aquest tema. Llavors, es va proposar una altra formulació: "Els nens i les nenes ens considerem ben atesos per part dels professionals i els equipaments quan...". A partir d'aquesta frase inacabada es va obrir un procés d'aclariment i d'exemplificació per poder facilitar el procés de

reflexió. Aquest procés va estar conduït pel professional de la Xarxa, que va anar introduint preguntes facilitadores per provocar la reflexió dels representants. Finalment, el debat es va centrar en tres equipaments: escola, consultes mèdiques i espais de lleure.

2) Intervenció dels representants del Consell en el marc de la Jornada de la Xarxa

En el díptic editat per a la Jornada, el Consell d'Infants apareixia en dos apartats:

- En l'apartat dels objectius generals:
 - Compartir la visió que tenen els membres del Consell d'Infants sobre la capacitat de comunicació amb les famílies i els infants.

- En l'apartat del programa:
 - 9.30 Presentació i debat
La visió de l'infant
A càrrec dels membres del Consell d'Infants, que parlaran de la visió que té aquest col·lectiu dels serveis que utilitza.

Moments abans de la seva intervenció, el Consell es va reunir per organitzar-se i per repassar el contingut. Aquest havia estat concretat a la sessió de debat de l'última reunió.

Van ser sis representants els que van intervenir en el debat i, per parelles, es van repartir els tres equipaments. La resta dels representants estaven a la primera fila. La dinamitzadora els va presentar i els va donar la paraula.

Participació del Consell a la II Jornada de la Xarxa d'Atenció a la Infància. Juny, 2004.

Seguidament els representants van explicar molt breument el Consell d'Infants i, a continuació, van exposar les idees que havien consensuat per a la Jornada. En el requadre següent es recull algunes de les seves propostes:

"Els nens i les nenes ens considerem ben atesos per part dels professionals i els equipaments quan..."

Consulta mèdica

- Quan ens pregunten a nosaltres el que ens passa i no a les mares.
- Quan ens miren i ens exploren amb deteniment.
- Quan els metges parlen col·loquialment, perquè puguem seguir les indicacions.
- Quan ens escolten i tenen en compte el que els diem.
- Voldríem que els metges milloressin la lletra.

Escola

- Tots els nens som iguals. A vegades, els que treuen millor nota són els favorits i, als que treuen pitjor nota, sembla que els tinguin mania, quan són els que necessiten més ajuda.
- Voldríem que no hi hagués favoritismes i que els mestres ens respectessin, i nosaltres a ells.
- Voldríem que els mestres ens ajudessin a fer la feina i, si tenim algun dubte, que ens ajudessin a resoldre'l.
- Voldríem que tots els infants poguessin participar a la classe i que no fossin sempre els mateixos.
- Creiem que els mestres tenen favoritismes pel que fa al gènere. Per exemple, a la classe d'educació física, quan juguem un partit de bàsquet, sempre treuen els nois i, quan els nens fan una cosa malament, el professor diu: "Ho fas com una nena."

Esplai

- Treballem i ens ho passem bé fent coses diferents.
- Podem xerrar de les nostres coses sense que ens cridin l'atenció.

En general, per a tots els professionals

- Voldríem que els professionals no parlessin amb els companys de temes personals per tal de no deixar desatesos la família i els infants.
- Voldríem que els professionals, quan treballen, apaguessin el mòbil per tal de no distreure's o interrompre les explicacions o atencions que donen.
- Ens agradaria que els professionals no fumessin als espais públics i que respectessin la normativa.

Guió preparat pel Consell per intervenir a la III Jornada de la Xarxa. Juny, 2003.

En acabar la seva intervenció, el Consell va tenir alguna pregunta per part dels professionals assistents. Concretament, hi va haver una mestra que es va sentir una mica molesta per l'opinió que els infants havien fet d'aquest col·lectiu, i els va recordar que, a l'escola, hi anaven a aprendre. Un representant del Consell li va respondre educadament: "Nosaltres ja sabem que a l'escola anem a aprendre, però ens agradaria fer-ho en un ambient una mica més amè i divertit, perquè estem segurs que llavors aprendríem molt més."

La participació del Consell a la Xarxa s'ha instaurat com una col·laboració anual en el marc de les jornades. És més, els professionals de la Xarxa incorporen les opinions dels infants al seu treball i a les seves propostes de millora.

Una vegada presentades aquestes quatre situacions, per finalitzar, voldríem destacar els aspectes clau de la participació del Consell en els actes en què ha de donar la seva opinió:

- S'ha d'informar el Consell de la finalitat de la seva participació: "Donar l'opinió dels infants de com hauria de ser la millora de..." També cal dir-li quins seran els altres participants i què suposa la participació (nombre de reunions, horari...).
- La invitació a participar ha d'arribar amb prou temps perquè els infants puguin organitzar-se, analitzar el tema i preparar la seva intervenció.
- L'equip dinamitzador ha de sensibilitzar els adults que conviden a participar el Consell d'Infants que ha de ser un procés real, on s'ha de permetre que els infants s'expressin amb naturalitat.
- En més d'una ocasió, els representants del Consell d'Infants han hagut de sentir per part de la resta de participants, alguns comentaris com: "què fan aquests nens aquí?" o "calla, que hauries de ser a dormir". Davant d'aquests comentaris els infants han callat, per vergonya, per respecte... Ha estat en l'espai del Consell, on valoraven que estaven indignats i manifestaven possibles respostes. Aquests comentaris creiem que afecten poc els representants perquè tenen molt interioritzat el seu dret a participar i creiem que els ajuda a reafirmar-se. Aquest fet s'ha donat més en els processos consultius de la remodelació d'espais urbans i provenien de veïns afectats per les transformacions urbanes.
- Els tècnics que convidaven el Consell manifestaven la seva sorpresa per la participació dels infants i per veure que eren els únics capaços de fer propostes pensades per a la ciutadania, deixant al marge possibles interessos personals.

La participació del Consell en celebracions significatives per a la infància: la nit de reis i el Firajoc

L'equip dinamitzador, en alguna de les sessions de deliberació, vam analitzar com potenciar la implicació del Consell en el si de la ciutat i com havia d'exercir la seva funció de representació del col·lectiu infantil. Vam proposar implicar els infants en actes de caràcter ludicofestiu que s'organitzaven a la ciutat en relació amb la infància.

Els actes d'aquest tipus en què el Consell d'Infants ha col·laborat són:

- La participació en la nit de reis.
- La inauguració del Firajoc.
- La participació en el jurat del concurs de literatura infantil El banyetes.
- La participació en el jurat del concurs de disfresses de carnestoltes.

A continuació descriurem els dos primers, ja que són els més significatius i els que s'han incorporat en el conjunt d'activitats en què participa el Consell al llarg de l'any.

▪ *La participació en la nit de reis*

Aquest va ser el primer acte relacionat amb la infància en què va participar el Consell d'Infants. En el moment en què es va proposar el regidor d'Educació i l'alcaldia van considerar oportuna la implicació dels representants del Consell.

La participació del Consell en aquesta nit màgica es va concretar de dues formes:

- 1) *La meitat dels nens i les nenes del Consell farien de patges en una de les carrosses dels reis. La seva feina consistiria a llençar caramels pels diferents carrers de Sant Feliu. Aquesta col·laboració fins aleshores estava pensada per als nens i les nenes de les associacions de lleure de Sant Feliu. Als representants els va fer molta il·lusió participar en aquest acte i van decidir que cada any hi anirien els representants que iniciaven el seu últim any de Consell.*
- 2) *Els representants donarien la benvinguda als reis a la plaça de la Vila juntament amb l'alcalde*

El Consell dona la benvinguda als reis de l'Orient a la plaça de la Vila. Gener, 2002.

A continuació farem referència a l'acció de donar la benvinguda als reis, una acció que s'ha convertit en la més simbòlica i significativa. El primer any que es va portar a terme va ser el desembre del 2002. Aquell any, els representants del Consell fins i tot van fer el motlle de la clau de la ciutat. Fins aleshores mai no s'havia lliurat als reis aquest element simbòlic.

La participació del Consell consisteix a rebre els reis juntament amb l'alcalde a la plaça de la Vila. En el moment en què els reis de l'Orient accedeixen a l'escenari, on l'alcalde i els infants del Consell els estan esperant, té lloc aquesta seqüència:

- L'alcalde els dóna la benvinguda oferint-los pa i sal per als camells.
- Els representants del Consell lliuren una rosa, símbol de la ciutat, a cada rei.
- I els adrecen unes paraules i uns desitjos com a infants.

L'escrit l'havien preparat a la sessió del Consell del desembre, on també van decidir quins serien els representants que hi hauria a l'escenari.

Durant el discurs, els entreguen, d'una banda, un pergamí amb una reproducció del manifest de solidaritat que van redactar amb motiu del Dia Universal dels Drets dels Infants i que van preparar per a la constitució i, de l'altra, la clau de la ciutat. A continuació, en mostrem un exemple.

Benvolguts reis mags,

Us donem la benvinguda a la nostra ciutat un any més. Estem molt contents de rebre-us i lliurar-vos el manifest sobre com, els nens i les nenes, imaginem la nostra ciutat el 2010.

Com a representants del Consell d'Infants per a aquest any 2003, hem decidit que, en lloc de regals, us volem demanar desitjos solidaris per a tothom.

Ens agradaria que tots els nens i les nenes d'arreu del món que passen gana, que són orfes, que tenen malalties... tinguessin el millor regal:

- Menjar.
- Estar amb la seva família.
- Rebre assistència mèdica.
- Tenir una bona educació.
- Que cap infant menor d'edat no hagués de treballar.
- I, sobretot, que els infants fossin feliços.

Us demanem que s'acabi la marea negra i les catàstrofes ecològiques, com les sequeres, les inundacions, els incendis... i, si desgraciadament n'hi ha, que siguin ben gestionades per cada govern.

Que no hi hagi més crisis econòmiques, que fan patir a grans i petits, com és el cas de l'Argentina.

Que s'acabi el terrorisme i les guerres i que les persones aprenguem a dialogar per resoldre els conflictes.

A part d'aquests desitjos de solidaritat us demanem algun que altre regal per als nens i les nenes de Sant Feliu i del món. Per això us lliurem aquesta clau, perquè pugueu entrar a totes les cases, i aquestes roses, perquè sempre porteu la ciutat de Sant Feliu al cor.

Carta de benvinguda als reis de l'Orient llegida a la plaça de la Vila. Gener, 2003.

- Els reis de l'Orient pugen al balcó per saludar tots els assistents.

Al desembre del 2003, es va proposar als representants del Consell que participessin en un altre moment d'aquesta nit. Després de saludar els assistents des del balcó, els reis baixen novament a la plaça, on durant una estona es dediquen a recollir les cartes dels infants. Es va proposar al Consell si volien ajudar els reis en aquesta tasca. Aquest oferiment només es va fer als nens i les nenes del Consell, que hi van accedir de molt bon grat.

La participació del Consell a la nit de reis no només afavoreix la participació dels infants en una festa tan significativa com aquesta, sinó que també permet que, any rere any, es doni a conèixer públicament l'existència del Consell d'Infants a la ciutadania. Darrere d'aquesta participació també hi ha un treball d'anàlisi i reflexió sobre els desitjos que necessita la infància i el món en general.

A la sessió de gener es valora com ha anat la participació del Consell a la nit de reis. Gairebé tots els anys, els representants que van a la carrossa reivindiquen que hi hagi més caramels per llençar, perquè a la recta final del recorregut en queden molt pocs. A la sessió de valoració del gener del 2004, hi va haver moltes queixes per part dels nens i les nenes del Consell. Aquestes les van recollir en una carta que es va fer arribar al regidor d'Educació i al tècnic de Festes. A continuació es mostra la carta:

Sant Feliu de Llobregat, 1 març del 2004

Benvolgut regidor,

Som els membres del Consell d'Infants.

Et comuniquem que hem rebut unes queixes sobre el pessebre que es fa a la plaça de la Vila per Nadal. Per tal de millorar el pessebre i trobar solucions a aquestes queixes, hem pensat una sèrie de propostes que et fem arribar:

- No fer el pessebre tan alt, perquè els nens petits el puguin veure bé.
- No posar els vitralls, perquè a la gent no els agraden gaire. Posar figures, que poden ser de fang o de cera (per semblar més reals), que siguin molt grans. Sabem que el problema és que les poden robar. Perquè això no passi proposem algunes solucions: posar policia a la nit, enganxar les figures a terra, protegir-les amb un vidre...
- Posar animals de veritat al pessebre.
- Fer el pessebre més gran, amb més decoració, més gespa, més animals...
- I, una altra proposta: fer un pessebre vivent.

També hem rebut propostes per millorar el Nadal a la nostra ciutat:

- Posar més il·luminació als carrers.
- Que es facin focs artificials.
- Que els carrers estiguin més decorats i hi hagi més música.
- Posar un arbre decorat a la plaça de la Vila, amb una estrella a la punta de l'arbre.
- Que els reis no arribin sempre amb carrossa; poden arribar amb altres transports.
- Fer l'arbre dels desitjos. Posar un arbre i que la gent hi pengi diferents desitjos.

Atentament,
EL CONSELL D'INFANTS

(al revers de la carta hi havia una altra valoració)

VALORACIÓ DE LA CAVALCADA 2003

Els membres del Consell d'Infants que hem participat a la cavalcada l'hem valorada i voldríem fer algunes propostes. Ens agradaria:

- Que les carrosses estiguessin més decorades.
- Que hi hagués més caramels.
- Que les carrosses estiguessin més ben distribuïdes i no hi hagués tanta gent.
- Que quan els reis pugessin al balcó, llencessin focs artificials.
- Que el rei negre fos realment negre, perquè hi ha infants que s'adonen que els reis van pintats.

La resta, la valorem molt bé.

EL CONSELL D'INFANTS

Carta adreçada al regidor de Educació amb la valoració del Nadal 2003.

En resposta a la carta del Consell, el regidor d'Educació va demanar tenir una reunió amb els representants. Per diverses raons, principalment per canvis polítics, la reunió no va ser possible fins al desembre del 2004. Aquell any, durant l'acte de constitució, l'alcalde va esmentar la carta que havia adreçat el Consell a l'Ajuntament i va comentar que s'havien introduït algunes millores a la celebració del Nadal a la ciutat de Sant Feliu.

A la reunió, el regidor d'Educació i el tècnic de Festes van informar el Consell de les millores que s'havien introduït i van demanar-li que col·laborés en alguns d'aquests canvis. La resposta a les peticions que havien fet els infants va ser la següent:

- Hem atès la vostra petició respecte al tema de l'enllumenat. Si us hi heu fitxat, fa una setmana que hi ha els llums de Nadal posats i haureu pogut comprovar que ja hem atès la vostra petició: n'hi ha més.
- Respecte del pessebre, hem fet un sistema perquè tots els infants el puguin veure.
- Demanàveu que quan els reis pugessin al balcó llencessin coets. Bé, ja es tiren coets, però quan surten al palau Falguera... Quan arriben a la plaça, no és possible perquè és molt perillós. A la plaça, poden haver-hi mil persones. Recordeu la festa de la tardor: un dels coets va canviar de direcció i en comptes d'anar cap amunt va anar cap a vall i per sort va esclatar als arbres abans de caure sobre les persones. Per tant, aquesta petició creiem que no és possible perquè és perillosa.
- Hem aconseguit que hi hagi més caramels a les carrosses i que durin per a tot el trajecte.
- S'ha preparat una passarel·la perquè els infants puguin veure els reis des que baixen de les carrosses.
- Pel que fa al tema de la vigilància, s'ha contractat una persona de seguretat perquè vetlli per les figures del pessebre i pels actes vandàlics que es cometien a la nit.
- Quant al tema de l'arbre dels desitjos. Com que seria molt difícil poder posar un arbre i anar penjant tots els desitjos de la gent, hem pensat, a partir de la vostra idea, fer les capsas dels desitjos. Posarem tres capsas, una per a cada rei: una de verda, una de blava i una altra de vermella, perquè s'hi puguin dipositar els desitjos. Ara, vosaltres, si hi esteu d'acord, hauríeu de dissenyar-les i ens hauríeu de dir com hem de fer les targetes per escriure els desitjos. Els dies 3, 4 i 5 hi haurà un patge que recollirà els desitjos, i a la vegada vigilarà el pessebre. Els nens i les nenes del Consell podríeu venir a inaugurar les capsas i ser els primers a introduir els desitjos.

Paraules que el regidor d'Educació va adreçar al Consell durant la sessió del desembre del 2004.

La celebració del Nadal a Sant Feliu s'ha millorat amb les aportacions del Consell. D'altra banda, la participació a la nit de reis és una de les activitats incorporades al pla de treball del Consell i una de les que fa més il·lusió als nens i les nenes. La preparació de la carta de benvinguda als reis és una de les primeres accions que fan els representants novells durant la primera sessió del Consell a què participen.

▪ *La inauguració del Firajoc*

Aquesta és una activitat organitzada pel Programa d'Infància. Durant dos dies s'organitzen jocs i activitats lúdiques per als infants i les seves famílies al carrer. Hi ha estands dels diferents grups i de les diferents associacions de lleure, que organitzen diferents propostes per passar una estona entretinguda.

La participació del Consell consisteix a inaugurar la fira juntament amb la resta d'autoritats. L'acte és molt senzill: l'alcalde adreça unes paraules als assistents i, a continuació, els representants del Consell tallen la cinta per obrir el recinte al públic, com es pot veure a les fotografies següents. Tot seguit, l'alcalde i els representants dels infants fan una visita a cada un dels estands del Firajoc, interessant-se per les activitats que organitzen i per altres qüestions relacionades amb les entitats que hi participen.

Acte d'inauguració del Firajoc per part del Consell d'Infants i l'alcalde de la ciutat. Maig, 2002.

El maig del 2002 va ser la primera vegada que el Consell va participar en la inauguració del Firajoc. Des d'aquell dia, aquest acte s'ha incorporat a les responsabilitats del Consell d'Infants.

La reunió amb les famílies

La relació amb les famílies ha estat un dels elements que també s'ha anat transformant en aquest segon període. Fins aleshores, la relació amb elles era mitjançant la carta que se'ls enviava en el moment en què el seu fill o la seva filla havia estat escollit o escollida pels companys per formar part del Consell. Sense oblidar que a l'entrada i sortida de les reunions també coincidíem i, si alguna vegada havíem de parlar amb els infants, les telefonàvem.

Quan l'activitat del Consell va anar augmentant i es demanava més participació fora de l'horari inicialment establert, l'equip dinamitzador va considerar necessari convocar les famílies per explicar-los en què consistia el treball del Consell d'Infants.

La primera reunió va ser el març del 2001. Va ser un èxit: hi van assistir la gran majoria de famílies, ja que tenien ganes de saber què feien realment els seus fills i les seves filles al Consell d'Infants. Per a l'equip dinamitzador també va ser un acte molt important, ja que les famílies ens van informar sobre com vivien els infants la participació en el Consell. En aquesta reunió ens vam assabentar que els representants no rebien tant suport per part dels tutors com ens imaginàvem. També hi va haver pares que van comentar que els infants es desesperaven quan els seus companys no els escoltaven o no els donaven el suport que esperaven.

La valoració de la reunió per part de l'equip dinamitzador va ser molt positiva, per la informació que ens havien facilitat els pares, per la constatació que el Consell és un espai significatiu per als infants i perquè tenen realment assumit el seu paper i per la complicitat assolida amb les famílies. Va ser molt interessant veure l'intercanvi entre els familiars dels infants experts i els novells i veure com resolien els neguits que ells havien resolt d'un any per l'altre. L'única cosa que ens van qüestionar va ser per què no havíem creat el Consell d'Infants abans.

Els anys posteriors, el nombre de famílies assistents va disminuir. Primer, perquè només hi assistien els pares dels representants novells. Les famílies dels representants experts ja coneixien el Consell i, per tant, anar a la reunió era tornar a sentir la mateixa explicació, per això no venien. Era una llàstima, ja que no s'afavoria l'intercanvi d'experiències entre famílies i l'assistència quedava reduïda a la meitat. Un dels anys va coincidir amb un partit de futbol i un altre vam lliurar la carta als infants amb molta antelació i aquesta es va quedar dins de la carpeta del Consell, sense que arribés a les famílies.

Encara que les famílies no assistien a la reunió, hi havia molt bona relació. La prova era que en diferents actes que va organitzar el Consell hi van assistir. Per exemple, al sopar medieval que el Consell va organitzar dins dels actes de les Festes del Mil·lenari, les

famílies hi van assistir i hi van col·laborar o, al juny del 2002, quan es va presentar la pàgina web, en què la sala era plena de familiars dels representants. Mitjançant aquests actes ens vam adonar que si es convidava les famílies a la presentació del treball dels seus fills, la seva assistència estava gairebé garantida.

La relació amb les famílies era un tema que a l'equip dinamitzador ens amoïnava ja que havíem descobert el seu potencial i el reforç que podíem aconseguir en la formació per a la participació dels infants a la ciutat si teníem la seva complicitat. Per tant, la relació i comunicació amb les famílies era absolutament necessària, però s'havia de trobar quina era la millor forma d'aconseguir-la. Aquesta preocupació es va resoldre gràcies a una reivindicació del mateix Consell.

Al març del 2004, l'equip dinamitzador havíem planificat la reunió amb les famílies. Teníem preparades les cartes perquè els representants les donessin als pares. Per assegurar-nos que aquestes arribarien a les famílies, vam incorporar un punt a l'ordre del dia que era informar els infants de la importància d'aquesta reunió i de la necessitat que la carta arribés als pares. Després de presentar el tema, un nen va aixecar la mà i es va desencadenar la situació següent:

Albert: I a nosaltres no ens hi convoqueu?
Hi va haver un silenci de segons, les dinamitzadores ens vam creuar la mirada.

T-D¹⁷²: Aquesta reunió és per explicar als pares què és el Consell, com treballem, quins temes tracteu i quins altres temes treballarem.

Albert: Per això mateix, si heu de parlar de nosaltres caldria que hi fóssim, no?
T-D: A veure, parlem de les coses que fa el Consell i de com treballem. No els explicarem res més que el que vosaltres els expliqueu a casa.

Albert: Jo no els explico gairebé res... Una reunió és diferent. Vosaltres sempre dieu que hem de participar en aquells temes que tenen a veure amb nosaltres i a la reunió amb els pares parlarem de la nostra feina. Per tant, hi hauríem de ser.

Aleshores, uns altres nens van dir: "és veritat, hauríem de poder venir i ser-hi presents quan parlem de nosaltres". Mentrestant, les dinamitzadores ens miràvem intentant trobar una resposta o consensuar alguna decisió.

E-D: Teniu raó... Teniu dret a participar en els espais en què es parla de vosaltres. Ara bé, si decidiu venir a la reunió de les famílies és per participar, per dir-hi la vostra, per presentar el treball que feu... Què hi dieu? Voleu assistir a la reunió de les famílies? Us comprometeu a presentar-hi el vostre treball?

Tots: Sí, sí, sí... A quina hora seria? On?

T-D: D'acord, si hi voleu participar, d'acord. Ara heu de fer com quan aneu a presentar el Consell a les aules de cinquè. D'acord? La reunió amb les famílies és a les 19.00, podríem quedar 30 minuts abans perquè us organitzéssiu.

E-D: El que farem és, primer, nosaltres tenim uns minuts per parlar amb els pares, mentre vosaltres us acabeu d'organitzar i, després, us incorporeu a la reunió per presentar el vostre treball. Us sembla bé?

Tots: Sí! Sí, sí, sí...

Reproducció del diàleg que hi va haver entre l'equip dinamitzador i els representants. Març, 2004.

¹⁷² Hem utilitzat el codi T-D per identificar la dinamitzadora que era tècnica del Programa d'Infància i el codi E-D per a la dinamitzadora externa a l'Ajuntament.

L'11 de març del 2004 va ser una data que ens serà difícil oblidar. Vam començar el dia amb una de les notícies més impactants dels últims temps, encara que, desgraciadament, des de llavors, n'hem tingut altres. Tot i la sensació de desconcert i d'indignació que vivia la ciutadania en general, l'equip dinamitzador va decidir mantenir la reunió amb les famílies per veure què passava.

Els nens i les nenes van ser puntuals com sempre i només trobar-nos vam comentar la notícia i vam comprovar que ells també estaven impactats. Els vam informar que a les 20.00 s'havia convocat una manifestació silenciosa a la plaça de la Vila i per això la reunió amb les famílies havia d'acabar a l'hora. Ho van entendre perfectament i vam acordar que nosaltres només necessitaríem uns 15 minuts i ells podien disposar de mitja hora, perquè els 15 minuts restants eren per si hi havia alguna pregunta. Com que s'apropava l'hora de començar, els vam deixar sols, en una sala al costat de l'espai de treball habitual del Consell, perquè acabessin d'organitzar-se. Nosaltres vam preparar la sala i vam anar rebent els primers pares que arribaven.

I, tal com havíem acordat amb el Consell, la reunió va tenir l'estructura següent:

- *Presentació per part de l'equip dinamitzador.* Es va explicar la finalitat de la reunió i la raó per la qual els infants també hi assistien. Ràpidament se'ls va informar d'una activitat que els infants encara no coneixien, que era la proposta de participar en un espai del Fòrum de les Cultures i que era en horari escolar. Finalment, se'ls va informar que havíem decidit mantenir la reunió, tot i els esdeveniments del dia, i que aquesta acabaria a les 20.00 per si algú volia participar a la manifestació convocada.

Participació del Consell d'Infants a la reunió amb les famílies. Març, 2004.

- *Intervenció del Consell.* A partir del guió que van fer servir per presentar del Consell a les aules de cinquè, van explicar els diferents punts i van afegir alguns dels temes que estaven organitzant. S'anaven passant la paraula i anaven presentant el tema sobre el qual parlarien.
- *Torn d'intervencions.* Algun pare o alguna mare va formular-los alguna pregunta. Les dinamitzadores vam agrair públicament la seva intervenció i l'atreviment per qüestionar-nos la seva implicació durant la reunió. I vam informar les famílies de la proposta de participar en el Fòrum de les Cultures.

La reunió va acabar puntualment i la majoria de les famílies van dirigir-se a la plaça de la Vila amb els seus fills.

La valoració de la reunió va ser molt positiva i en ressaltem les consideracions següents:

- Hi va haver una gran assistència, tant de pares de representants novells com d'experts.
- Els membres del Consell van saber autoorganitzar-se i van planificar la reunió tots sols, adonant-se de les dificultats que implica participar en un esdeveniment d'aquest tipus.
- La presentació del seu treball va ser molt correcta tant pel que fa als continguts (què és el Consell, com s'organitza, què és important perquè funcioni, en què treballa) com a la forma de presentar-los (intervenció organitzada i entenedora).
- Els pares estaven sorpresos del grau de responsabilitat dels infants i del treball del Consell. La intervenció els havia ajudat a fer-se una idea del treball que fa el Consell, explicat directament pels representants.
- Les dinamitzadores vam fer-nos una idea més ajustada de què significava per als infants participar en el Consell. La seva intervenció ens va demostrar que el Consell era un projecte incorporat al seu paper com a ciutadans, que tenia un gran significat, que havien incorporat procediments per a la participació i havien construït el significat que té la participació infantil a la ciutat.

L'any següent, a la sessió del Consell en què vam plantejar la reunió amb les famílies, el grup d'experts va recordar-nos que volien participar-hi i ser ells qui expliquessin als pares en què consistia el Consell d'Infants. Per a aquesta ocasió, vam reservar una sala més gran i la reunió va ser de gairebé dues hores, durant la qual va sorgir un debat molt interessant sobre la importància de la participació a la ciutat. Novament el nombre d'assistents va ser molt elevat.

Aquest bloc de continguts ha pretès reflexionar sobre el que ha passat, sobre el que s'ha fet o s'ha intentat fer i sobre els resultats de les accions durant el segon període del Consell d'Infants (2001-2004). És una reflexió que ha pretès saber com continuar en el curs de l'acció, com reprendre un tema, com afrontar un problema o com respondre a un nou repte. Ha estat una reflexió de caràcter retrospectiu i prospectiu que ha volgut connectar en el procés passat i futur.

Fins aquí hem descrit els nou elements que han estat significatius i han afavorit el procés de sistematització d'una experiència que ha configurat un model propi de Consell d'Infants des d'on potenciar la participació infantil en el si de la ciutat.

4.2.3 COMENTARIS VALORATIUS DE LA CONSOLIDACIÓ DEL PROJECTE

En aquest últim apartat, voldríem analitzar alguns dels elements que han fet de l'experiència del Consell d'Infants un model propi. La introducció i el desenvolupament d'aquests elements ens ha permès, mitjançant processos de reflexió-acció-reflexió-acció, la sistematització de referents per a l'acció i per a la pràctica reflexiva. A continuació els presentem ja que considerem que han estat elements de referència.

- Una experiència participativa en el marc de la ciutat viscuda en primera persona del plural

El Consell d'Infants compleix amb la seva finalitat bàsica, que és que els infants opinin en el marc de la seva ciutat i que els adults escoltin les seves aportacions per fer una ciutat més amigable per a tothom. L'evolució del Consell ha fet que els infants que hi participen adquireixin i exercitin la seva funció de representants del seu col·lectiu. Els nens i les nenes tenen molt clar que pensen i opinen en veu dels infants i que han d'imaginar les millores en benefici de tothom. Hi ha una certa simbiosi entre el jo-compromès i el nosaltres-col·lectiu, entre el jo-representant i el nosaltres-infants.

En el marc del Consell, també s'ha potenciat l'ús de procediments participatius que han incidit d'una forma explícita i intencional en el fet d'aprendre a participar participant. Aquests procediments s'han incorporat a la dinàmica utilitzada i als elements que sorgeixen en el desenvolupament de l'acció i han esdevingut guies per participar, com són: la cohesió del grup, l'anàlisi de la realitat, la construcció dialògica, la crítica compromesa, la gestió de l'acció, la capacitat per actuar... Es tracta de la construcció individual de capacitats psicomorals i de guies de valor en el marc d'una experiència social compartida.

La formació d'una ciutadania activa i compromesa requereix una implicació en els projectes que vagi més enllà del mer interès personal.

- La construcció del valor de la ciutadania: definició i redefinició en l'experiència participada en el si de la ciutat

Durant la permanència al Consell, mitjançant la implicació en diferents experiències participatives reals, els infants van definint el seu paper com a ciutadans. El procés de creixement i maduració que viuen amb l'ajuda dels altres els permet passar de representant novell a representant expert. Les accions generades en el si del Consell generen actituds de compromís i responsabilitat que menen a una participació cada vegada més activa, competent i autònoma. La representació que es fan de l'exercici de la ciutadania els permet configurar els seus referents socials per mitjà de contínues redefinicions d'aquest valor.

La participació real en el projecte de ciutat i la presa de consciència de les conseqüències que es deriven de l'acció individual i col·lectiva incideixen en la imatge que els infants es construeixen com a ciutadans i incideixen en el seu nivell d'autoestima com a actors d'un projecte.

- *De la participació simple a la metaparticipació*

En aquest període s'ha incrementat la implicació del Consell en temes de la ciutat. Aquest increment ha permès que els infants es veiessin immersos en experiències participatives diverses sobre temes de diferent complexitat i magnitud. A la vegada s'han incorporat participacions estables que han possibilitat la repetició de procediments participatius que han afavorit la consolidació d'esquemes d'acció. A partir d'aquesta diversitat s'ofereix múltiples oportunitats per iniciar diferents processos per reflexionar sobre allò que els envolta i activar diferents mecanismes per mirar de donar resposta als temes. L'experiència acumulada permet tractar els temes de forma sistematitzada o innovar en el procés de l'acció conjunta i compromesa.

El Consell ha participat en diferents actes, com el Firajoc i la nit de reis, on la presència d'aquest òrgan representava el col·lectiu d'infants; ha manifestat la seva opinió en diferents processos consultius; ha projectat propostes de transformació de la ciutat, i ha reivindicat els seus espais participatius. D'alguna forma s'ha implicat en la majoria de nivells de participació d'una forma activa i equilibrada, sense que un tipus de participació predominés sobre una altra, fet que ha permès múltiples oportunitats d'aprenentatge.

▪ *L'evolució del Consell, una responsabilitat compartida entre el Consell i l'equip dinamitzador*

La recerca i la identificació de millores en el funcionament i la dinàmica del Consell han estat el resultat d'espais de construcció conjunta de les bases del projecte.

Per una banda, el Consell d'Infants, mitjançant la seva capacitat de planificació i d'execució de les propostes d'actuació que empenia, anava incorporant elements innovadors al seu funcionament. Alguns d'aquests elements de mica en mica s'instauraven en la pròpia dinàmica, altres eren reivindicats com a drets propis (com en el cas de la seva demanda de participar en la reunió amb les famílies). Els mateixos infants empenyen el projecte i el fan créixer.

Per l'altra, l'equip dinamitzador, en els espais deliberatius i de planificació, identificava les propostes educatives per provocar processos de canvi, però aquests prenen forma en el si del Consell. La incorporació d'espais d'anàlisi i de reflexió sobre la pròpia participació facilitaven la identificació dels punts forts i febles del funcionament intern del Consell. Amb aquest exercici de revisió i anàlisi el grup d'infants en sortia enfortit, perquè conjuntament s'havien revisat els elements de base i s'havien buscat elements per a la transformació.

La incorporació d'estratègies i elements innovadors ha estat present en el procés de l'acció a mesura que anaven passant les actuacions i aquestes resultaven ser significatives per al foment de la participació dels infants i formaven part del funcionament del Consell.

▪ *La incorporació en la dinàmica del Consell d'estratègies i recursos propis de les assemblees*

La introducció de dinàmiques participatives pròpies de l'assemblea escolar i de recursos per a la formació en valors va permetre incorporar nous dinamismes que facilitaven la participació dels infants i del grup. L'estructuració de les dinàmiques va permetre la implicació dels infants en la direcció i gestió del grup, un element que els donava més protagonisme i garantia una implicació en el procés de les accions. La incorporació de càrrecs, d'una estructura de la sessió, d'una repetició de processos a l'hora de tractar els temes... han anat incorporant-se a la dinàmica i el funcionament del Consell de manera que s'ha optimitzat el treball d'aquest òrgan i s'ha format els infants per a la participació.

▪ *La pràctica reflexiva de l'equip dinamitzador*

Els espais de deliberació de l'equip dinamitzador del Consell tenien la finalitat de reflexionar per tal de fer una anàlisi de l'acció, per veure què havia funcionat i què no i

establir el que calia reajustar per a la propera intervenció. La reflexió després de l'acció pot —si bé no de forma automàtica— capitalitzar l'experiència, i fins i tot transformar-la en coneixements susceptibles de ser utilitzats de nou en altres circumstàncies (Perrenoud, 2004).

▪ *Consolidació del projecte davant de totes les forces polítiques*

El Consell d'Infants està consolidat dins del municipi, és conegut per totes les forces polítiques i totes elles li donen suport. Els canvis polítics de les últimes eleccions així ho han demostrat. A més, s'ha de fer constar que el Consell d'Infants mai no ha estat instrumentalitzat en època electoral per cap dels partits polítics.

▪ *El treball amb les famílies: informació, complicitat i implicació*

Les famílies coneixen el treball del Consell i tenen l'oportunitat de poder veure els seus fills o les seves filles exercint com a representants en diferents actes. Però, sense cap mena de dubte, la relació amb les famílies s'ha transformat a partir de la proposta dels infants d'estar implicats en la reunió informativa. Són els mateixos infants els qui presenten el treball del Consell als seus pares, i aquests tenen l'oportunitat de veure en acció el compromís i la responsabilitat amb què els infants desenvolupen les seves funcions.

▪ *Promoure el Consell entre la ciutadania*

Els infants es queixen que el Consell no és conegut entre els ciutadans i que en algunes ocasions aquests han qüestionat la seva implicació en processos consultius. Amb tot, la seva implicació en processos participatius de planificació urbanística i en diferents actes públics, com la nit de reis o el Consell de la Dona, han afavorit una percepció pública de la participació dels infants.

En aquest període, s'han promogut les accions del Consell entre els ciutadans mitjançant la seva presència en els mitjans de comunicació municipals, com són *El Butlletí* i la ràdio. I també entre els professionals dels serveis d'atenció a la infància i a les seves famílies de la ciutat, ja que el Consell ha participat en les jornades de la Xarxa. Però, s'hauria de potenciar més i arribar a la ciutadania amb més força, difonent l'existència i el funcionament d'aquest òrgan de participació infantil. Aquest seria un repte en què caldria seguir treballant.

La participació dels infants a la ciutat construeix un model de ciutat compromesa amb els seus ciutadans i sensibilitzada per afavorir la igualtat d'oportunitats per a l'exercici de la ciutadania dels infants.

